

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bibliotheca Scriptorvm Sacri Ordinis Cisterciensis Elogiis Plvrimorvm Maxime Illvstrivm Adornata

Visch, Charles de

Coloniæ Agrippinæ, 1656

A.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38433

i.

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM,
SACRI ORDINIS
CISTERCIENSIS.

A.

ACHARDUS Monachus, & Novitiorum Director in Clara-valle, sub Beatissimo Patre Bernardo, eiusdemque iussu, diversorum Monasteriorum Initiator (ut loquitur Author vitæ ipsius) seu, Architectus, scripsit vitam Beati Geselini Eremitæ, alias Geselini, verè admirabilem. Molanus in Annotationibus ad Martyrologium Ussuardi, 6. Augusti. Nicolaus Hesiüs, in Manipulo Hemmenrodensi, Anno 1641. Coloniae impresso, ubi magnam partem huius vitæ profert. Andreas du Sauffay, in Supplemento ad Martyrologium Gallicum 6. quoque Augusti, & Henriquez in Menologio, eadem die, qui benè advertit Molanum, & quosdam alios, malè asserere, Geselinum hunc quiescere in Ducatu Montenfi, cum ex vita ipsius Achardi, clarissimè habeatur, Geselinum, semper vixisse, & obiisse in Ducatu Lutzenburgenfi, ubi etiamnum quiescit, ut etiam affirmat Hesiüs, supra. Fertur etiam scripsisse plures exhortationes, seu conciones breviores ad novitios suos, sed neminem hæctenus reperi, qui diceret se illas vidisse. Philippus quoque Seguinus Prior Caroli-loci, in Bibliotheca sua Cisterciana M. S. quam apud me habeo ad Autographum descriptam, affirmat Achardum hunc (quem ipse Achardum vocat) fuisse Philosophum infig-
Biblioth. Ord. Cist.

nem, & Theologum illustrem; nulla tamen eius scripta profert, præter hanc vitam memoratam. Floruit Achardus tempore S. Bernardi, post obitum, ob præclara Sanctitatis indicia. Menologio Cisterciensi, adscriptus 15. Septembris. Vitam ipsius compendiosè descriptam habeo in Collationibus Patrum Ordinis Cisterciensis, dist. 3. cap. 20. Quam etiam Gallicè edidit Ioannes d' Assigny.

Vitam etiam Geselini per Achardum descriptam, anno 1626. publicavit Arnoldus de Raiffe, Duaci, typis Petri Auroy, in 12.

M. Adam Alderspachensis Monasterii in Bavariâ Religiosus, S. Theol. Doctor eximius, *Universam Theologiam moralem, versibus hexametris eleganter complexus est.* Quod opus plurimum commendat Perillustris, & R. D. Caramuel, tanquam, quod præci & nostri sæculi summam harmoniam pulchrè demonstrat, dissonantias interim debitis locis admittens, aure consultâ, ad maiorem commendationem artis. Servatur Alderspachii, floruisse dicitur Author circa annum Domini 1250. Vide Caramuelem in Epistolâ dedicatoriâ primæ partis suæ Theologiæ Regularis, Francofurti impressæ anno 1646.

Adam Atrebas, ex Canonico Lilleriensi, Episcopus Morinensis, & ex Episcopo, factus Monachus Clara-vallensis, scripsit *historiam sui Ordinis*. Ferreolus Locrius, de scriptoribus Arthe-
sia.

A

fiæ, & ex eo, Valerius Andreas, in Bibliothecâ Belgicâ.

Adam Barchingensis, natione Anglus, Clarifontis Cœnobij Monachus, Ordinis Cisterciensis (iuxta Montalium, historia sua, parte primâ, lib. 2. cap. 33.) circa annum 1216, scripsit in 4. Evangelia. Quia tamen Pissus, aliique Angliâ Scriptores, Monasterium Clarifontis, Ordinis tribuunt Sancti Benedicti, nec ullus antiquus Catalogus Cœnobiiorum Ordinis nostri (ex ijs quos ego legi) huius nominis Cœnobium Anglicanum agnoscit, vereor ne hic dormitaverit Montalbus, uti sapius etiam in alijs, ut infra suis locis videbimus.

Adamus Le Bosu, Atrebatensis, Belga, Monachus Ordinis Cisterc. in Cœnobio de Valcellis ad 2. um à Cameraco lapidem; vir in litteris divinis & humanioribus optime versatus, scripsit circa annum Domini 1500. librum quem prænotavit, Ludum, seu locum. Valerius Andreas in Appendice ad Bibliothecam Belgicam. Extat pro magna parte hic liber Gallicè in libro Claudii Fauchet, de 128. Poëtis Gallicis, Parisiis anno 1579. impresso, typis Jacobi du Puy. Vide Antonium Verdier, in Bibliotheca Gallica, & Franciscum de la Croix, in sua quoque Bibliotheca Gallica.

Adamus Caroli loci in Galliâ monachus, & postea Abbas 8. us ac tandem Sylvanctensis Episcopus LII. divini verbi declamator egregius, scripsit in Lecturas Evangelicas, quæ per singulos anni dies in Ecclesia leguntur, Sermonum opus maximum, Extat M. S. in Bibliotheca Caroli-loci. Claruit Author anno salutis 1211. sepultusque iacet in Caroli-loco, ante maius Altare. Philippus Seguinus in Bibliothecâ Cisterciensi, ex Archiviseiusdem Cœnobii. Jongelinus, in purpurâ, dicit illum obiisse 5. Cal. Maij, circa annum 1276. Extant eius Homiliæ etiam in Longo Ponte.

Adamus Cathanensis (à Provinciâ quam Episcopus rexit, sic vocatus) Abbas primum Mailxolensis, deinde Episcopus, quod more veteri,

decimas exigeret, à furente plebe domi comprehensus, in propria culina exustus est. Sed hanc immanitatem Alexander II. Rex, dignè vindicavit, quadringentis supplicio affectis, filiis eorum (memorabili pietatis exemplo) exsectis; Comite Regionis, quod laboranti non succurreret, nobilitatis gradu deiecto. Quare Cælestinus quartus Pontifex per epistolam gratias ei egit, quòd Ecclesiasticam dignitatem tam egregiè propugnasset, misso Ægidio Legato. Arnoldus Wion lib. 2. ligni vitæ, cap. 39. Anton. Dauroutius part. 1. flor. exemp. cap. 4. tit. 14. § 9. Ioannes Maior lib. 4. scripsit:

Historiam Scotia lib. 3.

Epistolas ad Regem, contra Comitem de Cathenes. lib. 1.

Epistolas ad Alexandrum Papam. lib. 1.

Excerpta Biblia, lib. 1.

Insularum Descriptiones. lib. 1.

Extinctus est anno 1255. (Jongelinus, & alij, 1222) colitur ibidem ut Sanctus. Scoti-chronicon, lib. 9. cap. 38. Passus est Dominicâ infra octavam Nativitatis B. Mariæ. hæc Demsterus, in Historiâ Gentis Scotorum anno 1627. Bononia impressa, typis Nicolai Thebaldini. Porro, Adami Cisterciensis Chronicon citat etiam ipse Demsterus Historiâ memoratâ, §. Guil. Jordanus, M. 720.

Adamus Dorensis, Reformationis Cisterciensis Monachus Anglus in Cœnobio Dorensi, non longè ab Herefordia (ubi eum natum ferunt) iuveniles annos in artibus ingenuis perdiscendis utilissimè posuit; Poësis elegantiam, acumen Philosophiæ & numeros musicos impense amavit, & accuratè tenuit. Ad quas scientias, cum accessisset, quæ ad omnia utilis est pietas, & in regulari disciplina, omnique virtute uber progressus, electus fuit sui Conventus Dorensis Abbas. Per idem tempus, variæ fuerunt contentiones inter sæcularem Clerum, & Monachos. Qua occasione, Sylvester Giraldus, vir eruditus, & nobilis in Clero, librum

librum scripsit, quem vocavit Speculum Ecclesie. In quo monachorum quosdam abusus (iniuste tamen) redarguit; ipsumque etiam Ordinem Cisterciensem, inter alios, taxavit. Unde Adamus noster pro Religiosorum defensione edidit

Contra Speculum Giraldi, librum unum.

Rudimenta musices, lib. 1.

Et alia quadam. Claruit anno Christi 1200.

Pitæus, lib. de Illustribus Angliæ scriptoribus, & Henriquez in Phœnice.

Adamus Germani Chalifii, aliàs Catoli-loci monachus, Academiæ Parisiorum Doctor Theologus, & in Collegio Bernarditano Sacerarum litterarum Professor publicus, vir, suo tempore, virtutû splendore, & doctrinæ gloriâ insignis, maximâ cum nominis sui commendatione, *Summam Divi Thomæ, de virtutibus Theologicis, prælegit, eamque Annotationibus elegantissimis illustravit.*

Edidit quoque Sermones varios de tempore, & de Sanctis.

Orationes insuper multas, & Epistolas ad diversos. Nec dubium quin alia plura ingenii sui monumenta posteris reliquisset, nisi morte immatura præreptus fuisset. Diem extremum clausit in Chalifii monasterio, anno Redemptoris 1582. Cujus tumulum, Janus Odoardus, Epitaphio doctissimo ornavit.

Philippus Seguinus, ejusdem Cœnobij Prior, in Bibliothecâ suâ Cisterciensi.

Adamus, de Euesham, seu, Euesham, natione Anglus, Monachus Ordinis Cisterciensis (secundum Possuinum in Apparatu) vir bonis disciplinis, & dicendi peritissimus, scripsit ad quendam Reginaldum, librum, de miraculo SS. Eucharistia. Extat & ejus insignis exhortatio ad moniales Gloucestrenses. Scripsit etiâ Conciones & homilias plurimas. Et epistolas ad diversos. Vivebat anno 1160. Lelandus tamen, Baleus, & Pitæus, scriptores Angli, (quibus potior adhibenda fides) asserunt hunc fuisse Benedictinum, & Abbatem Mo-

nafterii de Euesham, quod est ejusdem Ordinis Sancti Benedicti, & plurimos viros protulit eruditione & scriptis claros. Unde, hic illum tantummodò adposuine Lector bareat, qui forte aliquandò apud Possuinum leget eundem Cisterciensibus attributum, si hic omissum videret.

Adamus Killofensis Monasterij (alias, Kilfios) in Scotiâ, vide infra Adam senior. idem enim est.

Adamus, Loci-regii, in Angliâ, Abbas Ord. Cisterciensis, S. Theologiæ Doctor Oxoniensis, multiplici rerum omnium cognitione feliciter præditus, eoque nomine, per universam Angliam & Scotiam viris doctrinâ celeberrimis notus, & familiaris. Unde ad Walterum Priorem, & fratres Ecclesie sancti Andreæ in Scotia, scripsit *Dialogum insignem, rationis & anime, seu, Soliloquium pro anime institutione.* Cujus initium est: *Domini sui, & amicis, &c.* Ad Simonem item Langhamum, Archiepiscopum Cantuariensem, librum quendam, *de cavendo ab hæresi, & hæreticis, maximè Wicliffitis: quorum deliria tum populo placere incipiebant. Incipit: Venerabilissimo in Christo Patri, &c.*

Item pro Ordine Monastico, lib. unum ad prædictum Simonem.

Defensorium Exemptorum, librum alium.

Epistolarum ad diversos, lib. unum.

Claruit circa annum 1368. Vide Pitæum de scriptoribus Angliæ, Etate 14.

Adamus Moremuthensis, natione Anglus, ex Canonico sæculari tandem Monachus Cisterciensis (ut scribit Henriquez in Phœnice) Jurisconsultus fuit expertissimus, sed post Religionis ingressum, studiis hisce valere iussis, ad historias legendas, & scribendas animum adjecit, magnâque diligentia, fide summâ (licet stylo nonnihil simplici) conscripsit, & publici juris fecit Tomos duos *Annalium rerum Anglicanarum.* Quorum priore pertractantur ea, quæ in Angliâ gesta fuerunt ab anno 1302, usque ad annũ

1343. In posteriore verò, ab hoc anno 1343. usque ad annum 1380. Porrò videtur hic Authot (ut plures notarunt) cœpisse scribere Annales suos circa festum Sancti Michaëlis Archangeli; ideòque annos semper inchoasse ab hoc festo.

Notandum autem, tamen si Pitæus in opere suo principali, de scriptoribus Angliæ, non asserat Adamum hunc fuisse Cisterciensem Monachum; postmodum tamen in Indice scriptorum Cisterciensium, illum expressè Cisterciensibus adscribere, eoque titulo, me hunc pariter nostris hîc ad censuisse.

Adam de Perfenia (aliàs *Perfennia*) Monasterio diœcesis Cetiomanensis Monachus, & Abbas, vir vitæ sanctimoniam, & eloquentiæ opinione clarissimus, scripsit (testibus Trithemio, & Còrado Gesnero) *librum sermonum ad fratres*. Item *alium librum sermonum de sanctis, & diversis materiis*. Porrò, R. du & Eruditissimus Carolus Emmanuel de Maldurà, Monachus, & S. Theologiæ Lector in Cœnobio Sanctæ Crucis in Hierusalem, in urbe Româ, in serie Scriptorum Italorum Ordinis nostri, quam anno 1647. ad me misit, testatur in iuo Sanctæ Crucis Cœnobio asservari hujus Adami Sermones sequentes:

De Adventu Domini 1. de Epiphania 1.

De Annuntiatione Dominica 1. In Ramis Palmarum 1.

In Paschate 1. In Ascensione Domini, Serm. 2. In Pentecoste Serm. 1. Item de Spiritu Sancto Epistolam moralem valde insignem.

Ad ministros Ecclesiæ, serm. 1.

In Assumptione B. M. Virginis Serm. 1.

Sermones 3. alios de Beatissima V. Maria.

Sermones 7. in Capitulo generali Cistercij habitos, scilicet, de humilitate, de penitentiâ, & de martyribus.

Sermones parvos, 8. de 7. Columnis, hoc est, de 7. Ordinibus Ecclesiasticis. Denique, plusquam ducentos alios sermones breves, de diversis materiis, tantæ eloquentiæ, & pietatis, ut ipse doctissimus Maldu-

*ra scribat se eodem sermones dietim cum magnâ jucunditate & fructu legere, horum sermonum plura fragmenta habet Goffridus Tilmânus Carthusianus, in opere Allegoariarum novi & veteris testamenti. Porrò, Sermones ipsius de Beatissimâ Virgine, ex codice perantiquo M. S. Cœnobii Catæ-Marij, typis excusi sunt, anno 1652. Romæ, apud Ignatium de Lascharis, una cum notis Hippolyti Maraccii, Presbyteri Lucensis. Quorum etiam intuitu ipse Maraccius Adamum in Bibliothecâ Marianâ, vocat *dulcissimum Marianorum encomiorum Praconem*. fertur etiam quosdam *sacra scriptura libros exposuisse*, quibus abundantem ingenij sui venam ostendit, ut loquitur Trithemius, libro de Scriptoribus, Sanè Georgius Colvenerius, in *Kalendario B. Virginis Mariae* anno 1638. Duaci edit in eologiis ejusdem SS. Virginis, præfixis Tomo primo ejusdem Kalendarij, citat Adami hujus *Apologias & Tropologias in utrumque testamentum*.*

Scriptis & *Epistolas plures ad diversos*; eodem teste; qui tamen in eo fallit, quod (libro de Viris Illustribus Ordinis S. Benedicti) eundem Adamum, Benedictinum asserat; cum constet Cœnobium de Perfeniâ semper fuisse Ordinis Cisterciensis. Vide Jongelinum in notitiis Abbatiarum Ordinis Cisterciensis, & Manriquez tom. 3. Annal. ad annum 1191. cap. 7. quo anno putat eum floruisse. Citans Cantipratanum, aut Authorem cœvum, & alios plures.

Adamus Pontigniacensis Monachus, scripsit *Conciones & Meditationes plures, prælo dignissimas*, quæ studiosè asservantur in Pontigniaco. Relatio Reverendissimi Domini Matthæi Abbatis Pontigniacensis, scripto ad me missa 15. Decembris, anni 1647.

Adam cognominatus, vulgo, Senior, Monachus Cœnobij Killoensis in Scotia, edidit, *Strenas, seu Conciones Capitulares*, omnibus Religiosæ vitæ sectatoribus utilisimas, impressas Parisiis, anno 1558. apud Matthæum Davidem, in 4. Supple-

Supplementum Bibliothecæ Gesnerianæ. Hic est Adam Killofensis, de quo agit Barnabas de Montalbo, Chronic. p. 1. lib. 2. cap. 33. asserens asseruari in Monasterio Nucalensi, Conciones eius de Tempore, & de Sanctis. Vide Maraccium, in Bibliotheca Mariana, supra.

Adilredus, vid. *Ailredus*, & *Edilredus*.

Adrianus Budsius (vulgo, de Budt) natione Flander, Religiosus B. Mariæ de Dunis, S. Theologiæ Baccalaureus Parisiensis, historiographus fuit sui æui non ignobilis, qui scripsit *Supplementum Chronici Magistri Egidii de Roya, & Bartholomæi de Becâ, Religiosorum Dunensium*; ab anno 1463. vsque ad annum 1478. Quod typis excusum extat Francofurti apud Aubrios anno 1620. vnâ cum Chronico ipsius Ægydii. Scripsit insuper, *breuem historiam*, seu potius, *Chronicalem collectionem Abbatum Dunensium*. Item,

Gesta Comitum Flandria, ab anno 1465. vsque ad annum. 1478.

Epistolas quoque plures ad diversos Quæ orania adhuc Dunis asseruantur, ubi plurimis Flandriæ historicis vsui fuerunt. Præter hæc, scripsit etiam *Carminum, Tractatum quendam de Immaculatâ Conceptione Beatissima Virginis*. Cuius tractatus mentio fit in Epitaphio, quod illi post obitum posuit Iudocus Badius Gandensis (qui eisdem etiam Supplementum ad annos aliquot continuauit) quod in curiosi Lectoris gratiâ, ex antiquo manuscripto codice Bibliothecæ nostræ Dunensis descriptum, hic subiungam;

Longam quisquæ amas vitam, ne temne doceri,

Quot vita humana mors parat insidias.

En, tantis titulis, Adrianus Budt redimitus,

Non potuit meritis vincere iura necis.

Orator magnus, Vates, Artista, meatus

Astrorum pollens, Frandrigenum acta notans,

Carminis scriptis declarauit Genitricem

Virginem, intacto crimine Originio.

Omnia quid memorem! potuit quacunquæ, minuto

(Præter virtutem) marmore tectâ iacent.

Obijt Budsius anno Christi 1488. huius, cum laude, meminerunt Sanderus de scriptoribus Flandriæ Valerius in Bibliothecâ Belgicâ, Henriquez in Menologio, pluribus in locis. Et antè hos, Iacobus Meyerus in Annalibus Flandriæ, in Philippo Burgundione, ad annum 1453. Vbi etiam laudabilem mentionem facit Iacobi Budsi, fratris Germani nostri Adriani.

Adrianus Cancellier, Abbas Cœnobij nostri Dunensis, sanctitatis opinione celeberrimus, scripsit idiomate partim Latino, partim Flandrico, varias *Conciones & exhortationes pias & seruentes, non minus doctrina, quam religiose perfectionis zelo resertas*, quas propriâ ipsius manu conscriptas, penes me habeo.

Libellum item Industriarum, omnibus animarum Rectoribus perutilem. Hunc in proprium usum, ex probatissimis Authoribus collectum, primum latine descripserat, quem postea, in gratiam Monialium, in linguam transtulit Flandro-Belgicam. Utrumque etiam exemplar apud me habeo. Porro, *vitam ipsius Adriani ego ipse conscripsi, & hoc anno 1655. publicavi*. Brugis typis Nicolai Bregelii.

Adrianus Mesdach, patria Furnensis, Flander, Monachus & Subprior Cœnobij eiusdem de Dunis, ibidemque annis plurimis, S. Theologiæ moralis Lector, vir fuit eloquio disertus, & in historicis, ac Theologicis disciplinis haud vulgariter exercitatus. Qui scripsit, & Contra-tribus suis prælegit, *De Sacramentis in genere, & in specie, vsque ad Sacramentum matrimonii exclusiue*. Item, *De internis actibus Religionis, deuotione, & oratione, præsertim, horis Canonicis*. Hæc omnia ego ipse adhuc iuuenis, ex ore illius calamo excepi, & M. S. extant Dunis. Scripsit insuper *Chronicon monasterii nostri Dunensis*, cuius maximâ partem vulgauit Henriquez, sparsim in suo deserto Dunensi, & in fasciculo. Floruit Adrianus anno 1620. & sequentibus, sub Abbate Domino Adriano Cancellier, Obijt anno 1630. 5. Decembris.

Adrianus Muelman, natione Flander, Monachus quoque Cœnobii nostri de Dunis, Universitatis Duacensis Theologus, mecum anno 1629, in Germaniam directus, Theologiam docuit in Abbatia Veteris-montis, in Ducatu Montensi, ubi (inter ceteros) auditorem & discipulum habuit Reverendissimum Dominum Iohannem Blanckenberg, Abbatem modernum eiusdem Cœnobij, S. Theol. Doctorem, & Vicarium Generalem Ordinis Cisterc. per Westphaliam, & tractum Rheni. Quæ ibidem cōscripsit, & prælegit, sunt sequentia:

Tractatus Moralis de Iustitia, & Iure. Et Tractatus de Censuris Ecclesiasticis.

Extant hi tractatus in Veteri-monte, & Dunis. Scripsit etiam *Annales Monasterii nostri Dunensis valde curiosos*. In quibus singulis ferè annis aliquid adducitur, quod in spirituali, aut temporali regimine contigit. Quod opus, in posterum, omnibus Flandriæ annalistis utilissimum esse poterit. Ex quo, non pauca de promptu R. P. Iacobus Malebranche, pro 3. suo tomo de Morinis, eorumque rebus.

Plura alia egregia opera affecta habebat, sed mors nimium intempestivè superveniens, cuncta suppressit; cætera etiã iam recensita, ad Bibliothecã M. S. ablegavit, non facilè lucem visura. Obiit anno 1649. 7. Martii, in Hollandia, Hagæ Comitum, ubi Monasterii negotia peragebat: corpus tamen Brugas relatum, iuxta Confratres terræ mandatum est. Antè obitum autem in Hollandia publicaverat (suppresso nomine suo) *deductionem difficultatis qua est inter Religiosos B. Maria de Dunis, & Dominum Principem Orangia, occupantem bona dicti Monasterii. sita in territorio Hulstensi. Libellus est in 4to. impressus sine Typographi nomine.*

Egidius de Dammis, natione quoque Flander, & Dunensis Cœnobij Monachus, nec non & S. Theologiæ Baccalaureus Parisiensis, vir non minus humilitate & Religionis zelo, quàm eru-

ditione clarissimus, scripsit *Martyrologium Sanctorum*, teste Barnabà de Montalbo, in *Chronicis Cisterciensibus*; vel potius (ut ait Joannes Bollandus Societatis Jesu, §. 9. Præfationis generalis ad vitas Sanctorum, præfixæ tomo 1. editionis anni 1643.) *Martyrologium recensuit, auxit, & locupletavit*. Citat hunc etiam Henriquez, lib. 2. fasciculi, dist. 10. cap. 14. Et in Menologio, 11. Decembris. Et Molanus in *Addit. ad Martyrologium*. Et lib. de *Martyrologiis*, cap. 8. Præ cæteris autem, honorificam illius mentionem facit Andreas du Saussay Parisinus, S. R. E. Protonotarius, Concionator Regius, &c. cap. 19. Apparatus ad *Martyrologium Gallicanum* à se editum Lutetiæ Parisiorum, anno 1637, ubi proferens Catalogum insigniorum scriptorum, qui Fastos Ecclesiasticos ab aliquot sæculis instaurare, expurgatosque illustrare, laudabili & fructuoso universæ Ecclesiæ labore, contenderunt, §. 5. hæc habet. Egidius de Dammis, Dunensis Monachus, Ord. Cist. piissimus ac eruditissimus, *Martyrologium* ex pluribus codicibus manuscriptis, recensuit, auxit, & locupletavit, sed morte præpeditus, særum suum in lucem non edidit. Nec ideo hac classe ablegandus, quin potius spectabili ponendus loco. Quoniã primus fuit, qui proximè elapso sæculo, opus hoc æternū memorandū, recognitionis Sacrorum fastorum aggressus est. Hæc ibi.

Porro scripsit etiam *Commentaria in diversos sacre Scripturae libros*, nominatim, *Commentarium amplissimum in Psalmos*. Denique & *varia pia opuscula*, quibus plurimos ad devotionem traxit; ut scribit Budsius, historiographus Dunensis, illi coævus, in supplemento suo *Chronici Egidii de Royà*, ad annum Domini 1463.

Ex his opusculis, extat adhuc Dunis *Libellus insignis de Regimine Monialium*, omnibus Monialium confessariis utilissimus. Libellum hunc compendiosè versibus complexus est Author; quod scriptum vocavit *Regulam confessorii Monialium*

lium, Reperiturque subiunctum priori Libello.

Dialogus item, inter animam & hominem Religiosum, complectens methodum succinctam assequendæ perfectionis Religiosæ. Adrianus Misdach in collectaneis suis asserit illum quoque scripsisse carmina, vitam Christi, & vitam Sancti Bernardi, sed vita S. Bernardi Dunis amplius non extat, habemus quidem vitam Christi carmine scriptam à quodam monacho Ord. nostri, sed utrum ab hoc, an ab alio, ignoramus. Porrò Ioannes Bunderius in Indice librorum M. SS. Belgij, refert, in Bibliothecâ Dunensi olim exstitisse omnia sequentia opera ab hoc Ven. Priore composita. 1. Directorium Originalium B. Hieronymi. 2. Directorium Originalium B. Ambrosij. 3. Directorium Originalium B. Gregorij. 4. Directorium Originalium B. Bernardi. 5. Malogramatum, cuius initium est: *Pertransibunt plurimi.* &c.

6. Lectura super 1. Psalterij quinquagenam. Sæpijssimè cogitans, &c.

7. Lectura super 2. Psalterij quinquagenam. princ. decursâ proposse &c.

8. Lectura super 3. Psalterij quinquagenam. princ. duabus primis expeditis, &c.

9. Collectaneus Martyrologij. principium: Pauper ego Monachus.

10. Collectaneus diuinorum eloquiorum.

II. Super Epistolas Pauli. Princ. Paulus nomine quidem interpretatur medicus. &c. Solebat hoc opus etiam seruari apud Carmetas Gandenses, teste eodem Bunderio. Obijt autem Ægidius anno Domini 1463. Cæterum, quia in quibusdam antiquis monumentis nostris reperio illum cognominatum, *De Sabinâ*, suspicor, vulgo cognominari de Damnis, à loco natiuitatis, ciuitate nimiram Dammensi.

Ægidius Leodiensis (à loco natiuitatis vulgò cognominatus) professione Monachus Aureæ-vallis, in Ducatu Lutsemburgico, historiæ Ecclesiæ Leodiensis conscribendæ egregiam na-

uauit operam: nam,

Harigeri, Abbatris Lobienfis, & Anselmi, Canonici Leodiensis scripta (qui primi habentur rerum Leodiensium scriptores) recognouit, & additionibus amplissimis pluribus in locis auxit. Quam ob causam, omnem diocæsim Leodiensem, illiusque veteres Bibliothecas, manuscriptis codicibus instructas, Sanctæ Mariæ, Sancti Lamberti, Malmundariensem, Stabulensem, Lobiensem, Gemblacensem, Sancti Huberti in Ardenna, & Sancti Laurentij prope Leodium, præfens ipse excussit, & ex eis, quæ ad propositum suum faciebant, summâ diligentia, parique fide, desumpsit, vt in vita ipsius disertè restatur Ioannes Chapeauille. Deindè, eosdem scriptores excipiens, Historiam Tungrensem & Leodiensem, ipse Ægidius feliciter prosecutus est, ab anno Domini 1060. vsque ad annum 1251. Huius autem historiam postea continuauit vsque ad annum 1348. Ioannes Hocsemius Canonicus Leodiensis. Prodierunt hæc omnia in lucem iunctim Leodij, anno 1613. opera & studio Ioannis de Chapeauille, Canonici, & Vicarij Leodiensis. Extat & Ægidij historia M. S. apud Canonicos Regulares Tungrensis, ex historiâ hæc Tungrensi Ægidij nostri, desumpta est vita S. Alberti Cardinalis & Episcopi Leodiensis, quam anno 1612. publicauit Albertus Miræus Antverpiæ, typis Davidis Martini, sub hæc inscriptione, *Vita & Martyrium Sancti Alberti Cardinalis & Episcopi Leodiensis, Authore Ægidio Leodiensi, Aureæ-vallis Monacho, Ordinis Cisterciensis in ducatu Luceburgensi.* Porrò, Cardinalis hic fuerat martyrio coronatus Rhemis, anno 1192. ibique corpus eius quieuit, vsque ad annum 1612. quo postridiè Cal. Nouembris, magnâ solennitate Bruxellas translatus est, & die vndecimâ Decembris subsequente, in Cænobio monialium Carmelitanarum collocatus, iussu & auspicijs Alberti Archiducis Austriae, Belgarum Principis. Vita hæc postea translata fuit in linguam Castellanam, per R. Patrem

Patrem Andream de Soto, Isabellæ Hispaniarum Infanti, &c. à sacris Confessionibus, addita relatione earum quæ in translatione contigerunt. Cæterum, Ægydii vitam ex scriptis eius collegit dictus Chapeville, quam præfixit tomo 2. Historiæ Leodiensis, citatæ.

Ægidius Presteris, Abbas 25. Alnensis Cœnobii in ditione Leodiensi S. Theol. Doctor subtilis, & concionator disertissimus, scripto reliquit.

Tomus tres concionum, super Dominicas, & Festa Sanctorum totius anni. Qui manuscripti servantur Alnæ. Ant. Sanderus, tom 2. Bibliothecæ Belgicæ manuscriptæ, in Catalogo Bibliothecæ Monasterii Alnensis. Hic idem Ægidius insignem habuit Orationem Roma, coram summo Pontifice, in pleno consistorio, qua miræ usum sibi & successoribus suis obtinuit. Obiit anno 1484. Vide Jongelinum in notitiâ Abbatiarum Ordinis Cisterciensis.

*ÆGIDIUS DE ROYA, natione Gallus, Adolescens Cistercii Monasticen professus, & hinc Parisios studiorum gratia missus, SS. Theologiæ Doctoralem lauream consecutus est, quam etiam Theologiam ibidem, eximia cum laude, miroque fructu, per annos 19. professus est. Deindè, à Cœnobitis regalis montis, in Francia, in Abbatem expetitus, 6. annis laudabiliter iisdem præfuit, post quos, resignatione facta, Dunas in Flandriam venit, ubi cum venerabili Domino Ioanni 27. eiusdem Monasterii Abbati, obedientiam & stabilitatem vovisset, per annos 18. humilitatis & Religionis speculum se præbuit. Quo tempore, *Opus vastum Chronodromi, seu Chronici, ab exordio mundi usque ad annum 1414. Ioannis Brandonis, Religiosi Dunensis, SS. Theol. Doctoris, in compendium redegit, illudq; profecutus est ab anno 1431. usque ad annum 1463. Excipiens Bartholomeum de Becâ, Religiosum item Dunensem, SS. Theol. Baccalaureum, qui idem antea produxerat ab anno 1414. usque ad**

annum 1431. extat typis excusum Francofurti anno 1620. una cum continuatione Adriani de Budt, de quâ supra. Asservatur etiam M. S. Dunis, & Cistercii. Obiit anno 1478. Brugis, in Refugio Dunenti, sepultusque fuit in Monasterio nova Hierusalem, vulgo Sparmaillie, quod est monialium Ord Cisterc. tunc extra, nunc verò intra mœnia civitatis Brugenlis.

Post obitum, apparsit Domino Adriano de Budt, quondam discipulo suo, ei varia celestis sapientia documenta dedit; qui hic, per formam dialogi, scripto mandavit. Extant etiamnum Dunis M. S. & pro parte impressa in Menologio Cisterciensi, ad 24. Martii.

Scripterat etiam in *Magistrum sententiarum doctissima commentaria*, dum Parisiis in Sancti Bernardi Collegio Lectorem ageret, sed hæc Dunis amplius non reperiuntur. Hic etiam Ægidius anno 1446. dum adhuc Monachus esset Cisterciensis, unâ cum Ioanne Grallonis, Abbate Morimundi, S. Theol. Professore, autoritate Capituli generalis, visitavit Scotiam, ut habetur in codice antiquo M. SS. Loci S. Bernardi ad Scaldim.

Huius authoris meminerunt Montalbo, Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, Ant. Sanderus de Scriptoribus Flandriæ, Meyerus in vita Ioannis Burgundionis, Flandriæ Comitum, & domestici nostri Scriptorum Dunenses plures.

*Ægidius T' soggaert, Religiosus Camberonenfis in Hannoniâ, & Confessarius Sanctimonialium B. Mariae de Camera, iuxta Bruxellas; edidit Bruxellis anno 1626. typis Ioannis Pepermanni 66. conciones spirituales de Passione Domini, lingua Flandro-Belgica, quas dedicavit Abbatissæ dicti Monasterii Camera B. Mariae Virginis. Opus est insigne, omnibus, præsertim Religiosis, utilissimum, quod author inscripsit: *Horologium spirituale 24. horarum, quo quis diebus & noctibus, devotè in Passionis Dominica meditatione seipsum exercere poterit.**

Ayber-

Aybertus, quidam Abbas Ordinis Cisterciensis in Hispaniâ, scripsit librum de viris sanctitate illustribus sui Ordinis, maxime Hispanis. Citatur ab Henriquez in Menologio 13. Septembris, 11. Octobris, & 1. Nouembris.

S. Ailredus (Pisæo, Eailredus; alijs, Adilredus, Edilredus, vel Erbilredus) veteri Anglorum Regum stirpe progenitus, & (teste Ioscelino in vitâ B. Walleni) in aulâ Dauidis, Pijssimi Scotorum Regis educatus, vnâ cum Henrico filio Regis, & B. Walleno. Tandem, Dei inspirationibus obediens, factus est Ordinis Cisterciensis Monachus: in quo solitatio vitæ genere, rerum cælestium contemplationi ita se dedit, vt breuiter omnes Professionis suæ socios, tanquam Luna inter stellas minores emineret. Accessit ad hæc litterarum cognitio quæ tanto illi ad omne genus doctrinæ incitamento fuit, vt nullum scientiæ genus intactum relinqueret. Vnde, tantis virtutum & doctrinæ ornamentis insignitus, communi suorum suffragio, Rhienvallensis Abbat electus fuit. Dignitatem Episcopalem à Dauide Scotorum Rege (sibi familiarissimo) oblatam recusauit, quò diuinarum rerum contemplationi, & Euangelij prædicationi libentiùs vacare posset. Frequens erat in voluendis Sancti Augustini scriptis, in quibus, eius confessionum libri, præ cæteris, mirificè placebant. Erat in scriptis, dictis, factis, omni que vitæ ratione, Sancti Bernardi diligentissimus imitator, mitis, mansuetus, humilis, modestus, pius, temperans, castus, & qui in se, & cum alijs, & inter omnes, pacem & concordiam, supra quàm dici potest aut cogitari, conciliabat, fouebat.

Scriptorum eius Elenchum hoc ordine recenser Pisæus, lib. de Illustribus scriptoribus Angliæ. Et ex eo, ad verbum, Henriquez in Phœnice reuiuifcente; & Angelus Manriquez (nunc, Perillustis pacis Augustæ Episcopus) tomo 2.

Bibliob. Ord. Cist.

Annalium Cisterciensium, ad annum Domini 1166. cap. 3. scripsit vitam Sancti Eduardi Regis Anglorum, & Confessorii libros duos. Extat apud Surium 5. Ianuarij. Et M.S. in Bibliothec. Lunleiana. Vitam eiusdem carmine, quæ sic incipit: Cum tibi Laurenti, cogar patère iubenti. Vide Ioannem Molanum in Annot. ad V.uardi Martyrologium. 5. Ian. De miraculis eiusdem lib. vnum: Rebus humanis exemptus. &c. M.S. in rubrà valle. De vitâ & moribus aliorum quorundam Regum Angliæ, lib. vnum: Quoniam de optimis moribus, &c. M. S. In Bibliothecâ Baronis de Lunleio, & Gualteri Copi. Vitam Dauidis Scotorum Regis, Lib. 2. Inc. Religiosus & pius Rex Dauid, &c.

Plañctum mortis eiusdem, lib. alium.

Vitam Sancti Miniani Episcopi, Inc. Multorum bonorum. &c.

Vitam Sanctæ Margareta, Reginae Scotiæ, quæ extat apud Surium 10. Iunij, sed non nihil contracta.

Miracula Hagustaldensis Ecclesiæ, Lib. 1. Præsentis diei expolcit ratio. &c.

De statu eiusdem Ecclesiæ, Lib. 1.

Chronica ab Adamo vsque ad Henricum primum.

Chronica de Bello Standardi, Lib. 1. M. S. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti.

De quodam miraculo, lib. 1. Inc. miracula Domini, &c. M. S. ibidem.

De fundationibus Monasteriorum B. Mariæ Eboracensis, & de fontibus, Lib. 1. M. S. ibidem.

Scientiarum flores, Lib. 1. Cum multos diuinæ authoritatis. &c.

Homiliæ 33. in Isaiam Prophetam. M. S. in Sancto Amando.

De reuelationibus eiusdem, Lib. 1.

Homiliarum aliarum, Lib. 1. Petis à me, dilectissime in Domino. &c.

Homiliarum in Euangelium Sancti Luca, De ascensâ lucernâ, lib. 1.

B

Iterum

Iterum, super Lucam, Lib. alium.
 De Pralatorum moribus, Lib. 1. Beatus Paulus,
 &c.
 De ministrorum Officijs, Lib. 1. In libro Nume-
 rorum, &c.
 De Abusibus claustrum, Lib. 1. Duodecim sunt,
 &c.
 Centum Sermonum Synodaliū, Lib. 1.
 Speculum charitatis, libros 3. hortatu Geruasij
 Parchoirensis Abbatis, Inc. Verè Sanctorum vi-
 ta: &c. M. S. in Bibliothecā Lunleianā.
 De spiritali amicitia, Lib. 3. M. S. in Sancto A-
 mando, & in Monasterio nostro de Dunis, Inc.
 Ecce ego & tu, eadem. &c.
 De verā amicitia, Lib. 1. Cum adhuc puer ef-
 sem. &c.
 De Aduentu Domini, Lib. 1.
 De militiā Christianā, Lib. 1. Sagitta Ionathæ
 nunquam. &c.
 Dialogorum plurium, Lib. 1.
 Genealogiam Regum Angliæ, Lib. 1.
 De diuisis virtutibus, Lib. 1.
 Orationem Pastoralem, Lib. 1.
 Sermonum de Sanctis, Lib. 1.
 De tribus hominibus, Lib. 1.
 In 13. caput Isaiæ homilias Latinas 33. Sub hoc titu-
 lo: super Onus Babylonis, Inc. Tempus est fratres
 charissimi &c.
 De Oneribus vndecim Isaiæ (alias Isaac) Lib. 1.
 Audiens te Pater. &c. M. S. Oponij, in Biblio-
 thecā publicā & in priuatis Lunlæi, & Copi.
 Dialogum inter hominem, & rationem. Lib. 1.
 Quare tristis es anima mea? &c.
 Super Cantica Canticorum.
 De Institutione Sanctimonialium, Lib. 1. Iam plu-
 ribus annis exigit, &c.
 Contra quorundam Episcoporum litteras, Lib. 1.
 De virtute Gualteri Espec. Lib. 1. Anno Domini
 Incarnationis 1138. &c.
 Epistolarum trecentarum, Lib. 1. In quieto littore

degens. &c.

De Lectione Euangelicā, Lib. 1.
 De Christo duodenni, Lib. 1.
 De Virginitate B. Mariæ, Lib. 1.
 De natura Anima, Lib. 1.
 De dotibus Anima, Lib. 1.
 Et plura alia. Ita Pitæus, & alij citati supra.
 Præter hæc, in Cœnobio S. Amandi, Ord. S.
 Benedicti, asseruatur in antiquo M. S. *Expositio*
super Psalimum, Afferte Domino. &c. huic B. Ailredo
 adscripta. Notat autem reæt Pitæus diuersa
 scripta huius Ailredi confundi cum scriptis Adil-
 redi, seu Edilredi Abbatis V. Vardenfis, & è contra,
 licet diuersis temporibus vixerint. Nam War-
 densis floruisse legitur (teste Pitæo) circa annū
 1220. cum B. Ailredus Rbievallenfis diem suum o-
 bierit anno 1166. pridie Idus Ianuarij, vt post
 Pitæū notat etiā Henriquez in Phœnice, licet
 in Menologio (sibi ipsi contrarius) perperam
 scribat hunc obiisse 1220. Hinc immeritò Ri-
 chardus Gibbonus Societatis Iesu reprehendit E-
 isegrenium, quod eosdem distinxerit. Quanquā
 hoc verum sit, quod opera quæ Eisegrenius ad-
 scribit Edilredo V. Vardenfi, sint ipsius Ailredi Rbie-
 vallenfis, aliaque sūt quæ scripsit Edilredus, vt vi-
 dere licebit infra. Eius Sermo de Sampsonē, sic inci-
 piens, Qui stat ait Apostolus, &c. solebat scoria-
 ri in Sancto Bertino. Idem disputatio contra No-
 uitium, apud Carthusianos Gandenses, teste
 Bunderio, in Indice libb. M. S.
 Ex operibus huius Ailredi nostri prodierunt
 nuper Duaci anno 1616. operā & studio iam di-
 cti R. Patris Richardi Gibboni, Societ. Iesu,
 Sermones 31. de Onere Babylonis, in cap. 13. Isaiæ
 Speculum Charitatis, Lib. 3. Compendium Speculi, De Spi-
 rituali Amicitia, Lib. 3. Et sermo de Puero duodenni.
 Quæ omnia etiam postea inserta fuerunt Bi-
 bliothecæ Patrum Coloniae excusæ anno 1618.
 Porrò, circa Elenchum vniuersalem operum
 B. Ailredi, iam ex Pitæo recensitum, operæ
 pretiura.

pretium duxi quædam hic annotare, ex tomo 2. Annalium Cisterc. R. D. Angeli Manriquez, ad annum Christi 1166. cap. 3. scilicet

1. In memorato Elencho, prætermissum esse *Compendium Speculi*. Quod diuersum est opus à *Speculo*, & quasi præuium, eiusdem mox scribendi occasio fuit, vt pluribus docet Manriquez supra, Continet autem *Compendium* hoc 77. capita, quorum prioris hic est titulus. Vt Creator ametur à suâ Creaturâ. Videantur exemplaria impressa.

2. Notandum, initium *Speculi* à Pitæo allatum scilicet: Verè Sanctorum vera est &c. esse solum initium Prologi operis verò initium est tale: *Extendisti Domine sicut pellem*, &c.

3. *Libros de vera amicitia*, & *de Amicitia Spirituali*, non esse duo opera, sed vnum, tribus libris contentum, cum vno Prologo, cuius initium est, *Quod libro, de vera amicitia*, Pitæus adscribit; Cum adhuc puer essem, &c. Librorum verò qui sequuntur, id ipsum quod Pitæus notauit præposterè, nimirum: *Ecce ego & tu*, &c.

4. *Homilias quoque in caput 13. Isaie*, & *Librum de vndecim Oneribus*, atque alium, *de Aduentu Domini*, quos Pitæus distinguit, esse vnum profus opus; nam Liber de Aduentu Domini, nihil aliud est quam vna ex his homilijs; sequuntur illæ sub initio ibi præfixo: *Tempus est fratres*, &c. Sed, quem appellat *Librum de Oneribus Isaie &c.* incipientem; Audiens te Pater Beatissime &c. nihil aliud est, quam Epistola quædam familiaris, quæ eadem homiliæ G. Londoneni Episcopo ab authore offeruntur corrigendæ. Homilias autem has declamatas esse in capitulo ad Monachos, dum iam Abbatem ageret, contextus earum manifestat. Non tamen extant 33. (vt vult Pitæus) neque toridem ab authore scriptæ fuerunt, sed vna minus, nimirum Sermo vnus in Aduentu, de vndecim oneribus (qui ab aliquibus S. Bernardo tribuitur) dein vnus & trigin-

ta, quos ipse Ailredus numerat in vltimis verbis Epistolæ prænotatæ; vbi sic ait: *Eo igitur sermone præmissis, qui nobis occasionem præbuit cetera conscribendi de Onere Babylonis, decem & nouem; de Onere Phylisij, tres; de Onere Moab, nouem homilias subscripsimus: pro vestro arbitrio, vel hic subsistere, vel vltra procedere parati*. Hactenus ipse Ailredus.

Decius scriptis generaliter leguntur hi verus apud Gibbonem, & Henriquez in Menologio, locis citatis.

Bernardo propè par fuit, & dulcedine certat;

Mirè mellitos condit vterque fauos.

Bernardo primas demus, seriat ille secundas,

Proximus à primo iure legendus eat.

Par vtrique atas, Ambos eademque tulere

Tempora, par ordo, par pietatis amor.

Gallia Bernardum, nostrum tulit Anglia, sed tum

Discolor, heu! nostris Anglia temporibus.

Item apud Manriquez, cap. 2. supra:

Æquis Ailredum Bernardo inuidit? & vno

Tam similes calamo, credidit esse duos?

Legebat incautus si quis monumenta duorum

Lactea, non ausit dicere, scripsit vter.

Bernardus ne ab hoc hausit, vel noster ab illo,

Vel simul ex vno flumina fonte trahunt?

Fouit vtrumque, reor, mellis a MARIA clientem,

Mel de Virgineo suxit vterque sinu.

Cæterum Ailredum hunc Sanctorum numero adscriptum esse, adseuerant omnes Angliæ scriptores, (quamuis neque annum, neque Pontificè notent) fareturque ipse Balæus, omnium Romano-Catholicorum, sed præcipuè Monachorū hostis iniquissimus. Vide Manriquez supra, cap. 4. num. 6. Henriquez in Menologio, & Ioannem Bollandum 12. Ianuarij, vbi vitam S. Doctoris exhibet conscriptam per Anonymū, sed contractam, Thomas Deimsterus historiâ

gentis Scotorum, num. 457. hunc Sanctum adscribit Scotis, eo quod (vt ait) Northumbria in qua fundata est Rhiëuallis à Sancto Macolmo, tunc erat Regni Scotici.

B. AYM O, *Monachus Saigniacensis Cœnobij*, natus in villâ Britannicæ Armoricæ, quæ vocatur Landacob, vir (teste Seguino, lib. 3. c. 67. de viris illustribus Ord. Cister.) scientiâ scripturarum celebris, & vitæ conuersatione sanctissimus. Plura scripsit præclara opera, quæ 12. voluminibus digesta, etiamnum in Saigniaco asseruantur. Vide Angelum Manriquez tom. 2. Annalium, ad annum 1148. cap. 7. num. 6. & 7. vbi refert illum obiisse anno 1174.

Alanus, Antifiodorensis Episcopus (alijs Almanus dictus) Infulis Gallo-Flandriæ oppido, oriundus, primum Monachus Clarævallis sub sancto Bernardo, deindè primus Abbas Ripatorij, in Diœcesi Trecenti, ac demum anno 1151. Episcopus Antifiodorensis, postquam annis 14. (aut iuxta alios 16.) Cathedram tenuisset, veteris solitudinis desiderio tactus, Alexandro 3. Pontifice permittente, Episcopatum dimisit, & reliquum vitæ in Clarævalle pijsimè transegit, vbi hodièque monumentum eius sepulchrale visitur, seruaturque (teste Nicolao Camuzeo in notis marginalibus ad Roberti Chronicon Antifiodorensis) eiusdem Alani testamentum, anno 1182. conditum. Scripsit verò Alanus vitam Sancti Bernardi, quam dedicauit B. Petro Monoculo, Abbati Clarævallenfi. Extat M. S. apud Vedastinos Atrebatii, teste Valetio Andreâ, in Bibliothecâ Belgicâ. Item in Vallelucente. De hac vita agens Manriquez, tom. 2. Annalium, ad annum 1153. asserit eam extare impressam in antiquissimis exemplaribus operum Sancti Bernardi. Id quod etiam confirmat exim. D. Claudius Chalemot Abbas de Columbâ, in relatione manuscriptâ ad me missâ ex Regali monte, anno 1647.

Sed & Longelinus in purpurâ Sancti Bernardi, scribit, se asseruare diploma huius Alani, quo anno 1163. confirmauit fundationem Monasterij Sancti Mariani, Canonicorum Præmonstratensium, factam à Prædecessore suo Hugone de Montagu, quondam Abbate Pontigniacensi, Ord. Cisterciensis.

Extat quoque tomo 12. Bibliothecæ Patrum, parte 2. pagina 251. insignis Epistola Petri Celsensis ad hunc Alanum, quâ mirè virum colit & reueretur. Alanum hunc Menologio Cisterciensi adscripsit Henriquez, ad 14. Octobris, vti etiam Hagiologio suo Sanctorum Flandriæ Ant. Sanderus, eodem die. Alani huius Testamentum vulgauit Nicolaus Camuzatus in suis miscellaneis, & post eum, Manriquez, tom. 3. Annalium Cisterc. anno 1182. cap. 3. ubi plura Lector inueniet quæ in commendationem Alani faciunt.

Alanus conuersus, seu frater laicus, Cisterciensis Monasterij (quem communiter etiam Infulensem vocant grauitissimi quique Authores; vt Guil. Eusegrius, in Catalogo scriptorum, Pofseuinus in Apparatu, Sixtus Senensis in Bibliothecâ, Robertus Holcot, Henricus à Gandauo lib. de scriptoribus, Aubertus Miræus in Scholijs ad eundem librum, Ant. Verdier in Bibliothecâ Gallicâ, Ant. Sanderus lib. de scriptoribus Flandriæ, & passim plures manuscripti Codices: Manriquez tamen, & Longelinus alterius volunt esse nationis;) Orator, Philosophus, & Theologus, inter omnes sui temporis excellentissimus, Sacræ Parisiensis Academiæ Moderator; qui ob omnigenarum rerum eruditionem, *Doctōris Vniuersalis* cognomen promeruit: tandem, diuinâ reuelatione excitatus, Cistercium adiens, habitum ibidem Conuersorum, seu Laicorum Fratrum induit, oues pauit alijsque abiectissimis occupationibus se exercens, diu ignotus mansit, donec in Generali Concilio tempore

tempore Innocentij tertij, anno 1217. Romæ celebrato (fuit generale 12. Lateranense 14) divinâ dispositione cognitus fuit. Historiam referunt, Buzelinus, in Gallo-flandriâ, & (ex Matthia Bonhomio) Henriquez in Menologio, 3. Ianuarii. ac alij plures. Porrò, inter multa laborum suorum, illustria monumenta, posteritati reliquit, quæ adhuc (pro majori saltem parte) in antiquis Bibliothecis, hinc indè reperiuntur.

Commentaria in universum Pentateuchum, lib.

5.

In Cantica Canticorû, ad laudem B. Virginis. Inc. Cum muki ad ornandû &c. Prodiit hoc opus Parisijs, anno 1540. in 8. Publicavi & ego illud denuò anno 1653. collatum & correctum, ad duo antiquissima M. SS. exemplaria, videlicet, Villariense, & S. Martini Tornaci, Antuerpiæ, typis Guil. Lestonij, in fol. una cum pluribus alijs operibus ipsius Alani.

Super 4. Libros Sententiarum, Opus quadripartitum, ut illud indigerat Waldensis, tom. 2. cap. penultimo, apud Prædicatores Parisijs.

Oculum Sacre Scripturae, sive, Compendium utriusque Testamenti. Princ. Reverendissimo Patri ac Domino &c. M. S. in Cœnobio nostro de Dunis.

Quodlibeta. lib. 1. Trithemius, Seguinus, & alij.

Summam Virtutum, & Vitiõrum. Trithemius. Terminos Sacre Scripturae. M. S. in Bibliothecâ Ultrajectinâ.

De Maximâ Theologia, lib. 1. qui aliter dicitur, Doctrinale altum. Inc. Omnis scientiâ suis utitur Regulis &c.

Reperitur, apud nos Dunis, Camberona, & Tornaci ad Sanctum Martinum.

Summam de Arte predicandi. Princ. Vidit Scalam Iacob &c. Hanc ego quibque publicavi anno 1653. ex duobus M. SS. Monasterij nostri Dunensis, in fol.

De doctrina, lib. 1. Credo esse, doctrinale altum, de quo supra.

De Articulis fidei, lib. 1. Apud Canonicos Regulares, Tungris.

De Equivocis Mysticis, lib. 1.

Libros 4. de Pœnitentiâ ad Bituricenses, Inc. Deigratiâ, Bituricensi &c.

Pœnitentiale, librum alium, qui dicitur etiam Corrector, hunc librum etiam ego edidi, ex duobus exemplaribus, M. SS. nimirum, Monasterij nostri Dunensis, & S. Gisleii.

De Intelligentijs, Camberonæ, & in S. Martino Tornaci.

Distinctiones Terminorum Theologorum. lib. 5. Solebant asservari apud Martinianos Lovanij in rubro claustrò, apud Prædicatores Gandenses, & Brugenses, teste Ioanne Bunderio in Indice libb. M. S. S. Belgij.

Ternarium de Evangelijs, Principium: de tribus causis primi Adventus. Olim montibus S. Gertrudis.

Ternarium de Epistolis, ibidem.

Super orationem Dominicam. Inc. Cum esset Rex noster Christus in accubitu suo. &c. Leodij ad S. Laurentium.

De Contempto Mundi, & suis suis. Inc. Si Prædicator &c. Leodij, supra.

De unica celebratione in die. In Cœnobio de Mello.

De septem artibus liberalibus, quomodo subserviunt Theologia. Inc. Exceptivam acceptionem. &c. Olim in Baudeloo in Ninoviâ, & apud Prædicatores Gandenses. Ita Bunderius supra.

De triplici mundo, Metricè. Inc. Expugnans hyemem Vernal apud Martinianos Lovanij.

De Oculo morali, metricè.

Anti-Claudianum, seu de Viro optimo, & in omni virtute perfectò, libros novem. Carmine.

Impressum fuit hoc opus Basileæ anno 1536. & iterum Antuerpiæ 1621. typis Ioachimi Trognelij.

gnessij sed semper sine nomine Authoris, & mutilum. Extant exemplaria M. SS. pluribus in locis, vidi ego duo diversa in Collegio PP. Societatis Iesu Lovanii, & totidem apud Clarissimum virum Balthasarē Moretum Antuerpiæ, quæ longo tempore apud me habui, ad quæ etiam impressum exemplar conferendo, illud integritati & nitori restitui, ac denuo recudi feci una cum alijs Alani operibus. Antuerpiæ, 1653. addito etiam Authoris nomine, quod passim præterunt exemplaria M. SS. insuper, & notis marginalibus &c. Porro, Opus est curiosissimū, & doctissimum; adeo ut vulgo vocari soleat, *Eyclopædia*, sive, omnium scientiarum orbis. Unde, tanti etiam illud fecit olim Venerabilis Adam de Bassèyā, Canonicus Insulensis (vir doctissimus, qui circa annum Domini 1400, vixisse putatur) ut ipsum opus ter sis & politis versibus in compendium redegerit, & hinc inde digressionibus moralibus doctissimis, ac diversis odis spiritualibus illustraverit: Quod opus Author ipse indigitavit: *Ludus Ada de Bassèyā, in Anticlaudianum Magistri Alani de Insulā*, Extat M. S. Tornaci in Monasterio S. Martini, in duobus exemplaribus, quorum alterum aliquamdiu apud me habui, In cuius prologo ita loquitur Author: *Recreationis cuiusvis solatio indigens, præteritum famosissimi quondam viri, & gratia excellentis, Magistri Alani de Insulā; adij, ut in eo colligerem flores odoriferos, & prædulces, &c.*

Extat etiam Anticlaudianus translatus in linguam gallicam, Parisijs, in Bibliothecā Regiā, teste Philippo Labbeo, Soc. Iesu, in Bibliothecā novā, librorum M. SS. Supplemento 8. n. 970. Cur autem vocetur Anticlaudianus, resolvi in præfatione quam præfixi ipsi Operi impresso 1653.

De parabolis, sive Doctrinale minus versu elegiaco: Inc. à Phæbo Phebe &c. Prodiit Daventriæ 1492, Lipsiæ 1516, in 4. & alibi sæpius, no-

vissimè, publicavi & ego 1653. Antuerpiæ, supra Translatus est etiam hic liber in rythmos gallicos, & illustratus commentarijs gallicis & imaginibus, impressus Parisijs, 1492.

Contra VValdenses, Albigenses, Iudaos, & Paganos, quorum duo primi libri impressi fuerunt Parisijs ex Bibliothecā Papij Massoni, sed mutili & incortectissimi, quos proinde collatione facta ad antiquissimum M. S. integritati restitui, & imprimi curavi, ubi supra, addito & 3. libro. quartum reperire non potui.

De Planctu nature, contra Sodomie vitium, partim metro, partim soluta oratione. Hoc opus, cum alijs, etiam publicavi, 1653. ex duobus M. SS. exemplaribus, Abbatie Cyloniensis, & Abbatie Parcensis, in Belgio.

Librum Sententiarum, & dictorum memorabilium hunc etiam publicavi, Antuerpiæ, supra ex M. SS. nostro Dunensi.

De Naturis Animalium, lib. I.

Sermones varios, & præclaros, ex quibus publicavi undecim ex diversis M. SS. codicibus collectos.

Dicitur etiam scripsisse (testibus Trithemio, Gesnero, Sanderō, & alijs) *Commentarios in plures alios libros S. Scripturae*, nimirum, in *Prophetas*, in *Evangelia*, in *Epistolas Pauli*, & in *Apocalipsin*. Scripsit etiam Alanus, *Librum de sex alijs Cherubim*, illum ipsum, qui (tertiā licet parte truncatus) impressus extat in Appendice ad tomum 7. Operum S. Bonaventuræ. Quia nimirum idem S. Doctor legebatur scripsisse *librum de 6. alijs Seraphim*, hinc factum est, ut liber de 6. alijs Cherubim repertus sine Authoris inscriptione (prout in antiquis codicibus frequenter contingit) eidem quoque attributus fuerit, ab ijs qui verum Authorem ignorabant. Attamen, factum esse Alani nostri, testantur, *Trithemius*, lib. de *Scriptoribus*, *Valerius Andreas* in Bibliothecā Belgicā, *Sanderus*, & plures alij: imò, & clarè convincunt plura

plura antiquissima M.S.S. exemplaria, quorum unum apud me habui, ex illustri Bibliothecâ (p.m.) nobilis viri Toussani Desbarbieus, Insulensis, Toparchæ despretæ, &c. mihi communicatum, operâ clarissimi viri Claudij Dorefmieulx, Atrebatij, veterum Authorum cognitione ditissimi, qui in epistolâ suâ ad me datâ 15. Maij anni 1650. aperte etiam scribebat, se hunc librum semper attribuisse Alano de Insulis. Et tanquã in correctissimâ Romanâ Vaticanâ editione Operum S. Bonaventuræ, iussu Sixti 5. Papæ anno 1587. adornata (& postmodum etiam in Moguntinâ anni 1609. Liber hic de 6. alis Cherubim, redactus est ad classem operum, de quibus dubitatur utrum sint S. Bonaventuræ nec ne, editus est sub inscriptione sequenti.

De sex alis Cherubim, Tractatus, qui tamen ab aliis quibus Alano adscriptus fuit, hoc modo pranotatur opusculum istud in omnibus impressis Alanum autem de Insulis Ioannes Trubemius in suo de Scriptores Ecclesiasticis catalogo, eius Authorem agnoscit. & opusculum de 6. alis Cherubim, inscribit. &c. Hæc ibi. Postmodum tamen, cum nemo causam Alani assumeret, libellus hic in Gallicam linguam translatus, absolute, sub nomine S. Bonaventuræ in lucem protusus fuit. Verum ego etiam nuper anno 1654. illum recognoscens, ex antiquo M.S. memorato, in integritati & Authori suo restitui, imprimi curans cum cæteris Alani operibus.

Eiusdem Alani Rythmum elegantem, de Christi incarnatione, quo divinum illud opus omnes artium liberalium regulas aspernatum fuisse perquam ingeniose cecinit. Item alium, in quo graphicè fluxa & caduca hominis naturâ depingitur, publicavi etiam ubi supra.

Alano quoque tribuuntur, Commentaria in Prophetias Merlini Angli, sub cuius etiam nomine impressa fuerunt Francofurti anno 1608. typis Ioannis Spießij, in 8. hoc titulo: *Prophetia Merli-*

ni Ambrosij &c. una cum septem libris explanationum in eandem Prophetiam, excellentissimi sui temporis Oratoris, Polyhistoris, & Theologi, Alani de Insulis, Germani, Doctoris Universalis, & Academ. Parisiensis ante annos 300. Rectoris amplissimi. Porro in his Commentarijs, Alanus de seipso loquens, fatetur se fuisse Religiosum, aut saltem Conversum, ex lib. 2. folio 61, dicit: Abbas quidam de Ordine nostro, vir litteratus, &c. Deinde, expresse dicit se oriundum fuisse Insulis in Flandriâ, folio 198. his verbis: Vidi & ego in Flandriâ, cum puerulus adhuc essem, apud Insulam (undè oriundus fui) feminam quandam maleficam, quæ in maleficio suo comprehensa, &c. Et post pauca: Tempus illud fuit, quo Comes Theodoricus ab Insulanis hominibus, Gandensibus quoque atque Brugensibus advocatus erat à terrâ suâ in Flandriam, tanquam legitimus Flandria heres, &c. Verum, ratione horum verborum, gravis orta est controversia inter Scriptores, de tempore vitæ & obitus B. Alani; nam cum passim Annales Belgici referant Theodoricum de Alsatiâ, à Flandris fuisse electum in Comitem, circa annum Domini 1128. Si Alanus tunc fuerit puerulus, non potuit floruisse anno 1300. ut cum Trichemio plures scribunt Authores; imò, nec supervixisse usque ad annum 1294. quo anno illum obiisse perhibet Epitaphium, quod Cistercij ad tumulum eius legitur, & nos infra exhibebimus. Accedit, quod etiam conformiter Commentarijs citatis, Albericus Monachus trium fontium, Author antiquus & gravis, in Chronico suo scripserit, Alanum obiisse anno 1203, his verbis: Apud Cistercium, mortuus est hoc anno (XII. C. III.) Magister Alanus de Insula, Doctor famosus, & Scriptor ille Antilaudiani, qui in Theologiâ fecit quandam artem predicandi; Et contra Albigenses, Waldenses, Iudeos, & Saracenos, libellum edidit succinctum, ad Guillelmum Mons pessulani Dominum: & alia quadam ipsius habentur opuscula, hucusque Albericus, qui Chronicon suum non

produxit nisi usque ad annum 1241. Hinc sequitur, vel erroneum esse Epitaphium sepulchrale Alani, graviterque errare Tritheimium aliosque omnes Doctores eidem consentientes; vel certa, vitiatum Alberici chronicon, & *Commentaria in Merlinum* memorata, alterius esse Authoris; id quod etiam tanquam probabilius, secuti fuimus, in *Relatione Historica*, quam Operibus Alani nuper impressis præfiximus; eidem cætera omnia conformiter applicantes. Quanquam etiam in aliâ sententiâ, dici posset, Concilium cui Alanus legitur interfuisse Romæ (ubi & agnitus fuit) fuisse Lateranense 3. anno 1180. sub Alexandro 3. celebratum. de hac difficultate, scripsi Cistercium, & ad alios diversos viros doctos, sed resolutionem habere nequivi; Quare, donec certius aliquid habuerit, Epitaphio credendum censui.

Cæterum, *Alani Philosophi dicta de lapide Philosophico* extant edita à Justo Balbiano, Lugduni Batavorum, typis Raphelengij 1600. una cum secreto Jodoci Greneri, &c.

Liber de Calamitate Regni Franciæ, quem in primâ editione huius Bibliothecæ (secutus Catalogum Bibliothecæ Parcensis Cœnobij, ab Antonio Sanderò publicatum) Alano nostro attribui, non est ipsius, sed Alani Aurigæ, seu, Chartier, qui floruit in aula Regis Galliæ anno 1452. temporibus Caroli 7. Regis Francorum.

Tandem, Venerabilis hic Alanus quanquam per universum orbem Christianum, scriptis suis clarissimus esset, nunquam tamen induci potuit, ad dignitatem aliquam admittendam; sed in humili Conventuum statu ad obitum usque perseveravit. Cujus marmoreus tumulus adhuc conspicitur Cistercij in claustrò, iuxta templi ingressum, cum sequenti epitaphio:

*Alanum brevis hora, brevi tumulo sepelivit,
Qui duo, qui septem, qui totum scibile scivit,*

*Scire suum moriens dare, vel retinere nequivit,
Labentis sacri contemptis rebus egens sit;
Incus Conversus, gregibus commissus alenda,
Mille ducenteno, nonagena quoque quarto,
Christo devotus, mortales exiit artus.*

Mira à diversis authoribus referuntur de hoc Alano, præsertim de conversione eiusdem ad Religionem; quæ (inter alios) etiam narrat Buzelinus supra, verbis ipsius interpretis Alani, desumptis ex præmio Parabolis eius præfixo. Vide etiam Valerium, in *Bibliotheca Belgica*; & Henriquez supra. 30. Ianuarij quo die memoria illius in Ordine nostro recollitur. Vide & illa quæ nos diximus in *Relatione Historica*, iam memoratâ, & Elogijs virorum illustrium de Alano, eiusque doctrinâ quæ pariter operibus eius præfixi; Inter quæ elogia, non infimum videretur, quo illum honorat R. P. Ludovicus Jacob à Sancto Carolo, Carmelita Cabilonensis, Regius Consiliarius, & Eleemofynarius ordinarius, lib. 3. de claris Scriptoribus Cabilonensibus, his verbis: *Alanus de Insulis, Monachus, Natione Belga, Doctor Theologus Parisiensis, cognomēto, Universalis deinde, Conversus Monasterij Cisterciensis, vir ad miraculum eruditus, fortissimum Ecclesiæ Catholice propugnaculum, magnum humilitatis exemplum, immortalis Monachorum gloria, fulgentissimum Pieridam Sydas, hereticorum Malleus; qui interfuit Concilio Lateranensi œcumenico, sub Innocentio 3. anno 1215. celebrato, in comitatu Abbatis Cisterciensis, in quo vehementissimè & solertissimè adversus quendam hereticum, Almarici Carnotensis discipulum, disputavit, magno ecclesiæ bono. &c.* Hic Author adscribit etiam Alano nostro, *Speculum Ecclesiæ*, quod extare dicit M. S. apud Matthæum Dreslerum.

S. Albe-

S. Albericus, Sanctissimi Patriarchæ Roberti Fundatoris Ordinis Cisterciensis, in Abbatiali dignitate successor; qui cum eodem Roberto, & sancto Stephano, in dicti Ordinis fundatione plurimum laboravit; eundemque iam fundatum, beatissimæ Cælorum Reginæ specialiter consecrauit; à qua vicissim cucullam ipse accepit, prout in vita illius refertur, anno 1101. *Primas Cistercij constitutiones, ab apostolicâ Sede approbatas, publicauit. Quas tamen, non tam ipse composuit, quam à Diua Virgine celitus accepit, vt ex diuersis probatis authoribus refert Hentiquez. 26. Ianuarij, in Menologio. Obijt miraculis clarus anno 1109. Quorum intuitu Sanctis adscriptus fuit communi populi acclamatione, & consensu Ecclesiæ: quæ tunc pro Canone erant. De hoc viro nouissimè agit fufe Angelus Manriquez, Annalium Cisterc. tomo 1. ad annum Domini, 1100. & sequentes.*

Albericus, Monasterij nostri de Capellâ Thosani, in Flandriâ monachus, vulgo, Albericus Thosanus, conscripsit, (seu potius, à quodam Religioso Dunensi Gallicè conscriptum, transtulit in linguam latinam) Chronicon terra Sanctæ, siue, Expeditiones Principum & Baronum Catholicorum, in terram sanctam, primò excitatas per Sanctum Patrem nostrum Bernardum, & continuatas postea per centum annos aut circiter: Cui operi Albericus sequentem apposuit inscriptionem: Vox de celo, per os boni Patris nostri Sancti Bernardi, facta in cordibus Principum & Baronum Christianorum. Scripta anno 1272. ex antiquo quodam libro matris nostræ Abbatiæ de Dunu, per fratrem Albericum Religiosum indignum sacri Ordinis Cisterciensis, in nostrâ domo Deirin Doest. Porro, quia in Chronico hoc tam exactè recensentur nomina & cognomina præcipuorum quorumcunque Virorum nobilium Flandriæ, qui Comites suos secuti sunt in dictis expeditionibus transmarinis, idèd tolet illud familiare esse Nobilibus
Bibliothec. Ord. Cist.

eiusdem Patriæ, qui familiarum suarum antiquitatem & Nobilitatem ex eo comprobare solent: pro vt nuper adhuc factum fuit in probationibus Domus de Bette, *preuues de la maison de Bette.* quas anno 1646. publicauit Ioannes Henricus Gobelinus, Canonicus Collegiæ ecclesiæ Sanctæ Gudulæ, Bruxellis: in quibus aliquoties citatur hoc Alberici Thosani Chronicon. Extat illud M. S. pluribus in locis, nominatim Antuerpiæ apud Nobilem Virum Alexandrum Buthens.

Albericus, Monachus Cænobij trium fontium in Diœcesi Catalaunensi, scripsit insigne Chronicon ab exordio mundi, quod in gestis anni millesimi ducentissimi quadragesimi primi desinit, eius initium est: Anni 1656. qui sunt à creatione Adæ, vsque ad diluuium, &c. Philippus L'abbas S. Iesu, p. 1. nouæ Bibliothecæ librorum M. SS. aërit Chronicon hoc digerendis Nobilium Galliæ ac Germaniæ familiarum genealogicis tabulis perquam utile esse, vsque ad S. Ludouici 9. Francorum regis ætatem deductû. Chi Chronico ipse Labbeus lucem promittit, Autographum huius Chronici solebat extare Atrebatî apud Capucinos. Extant & exemplaria, Antuerpiæ in Cænobio S. Saluatoris, & Cameraci apud Franciscanos. Scripsit etiam Albericus, Poeticam quandam, qua sic incipit: Multa viri veteres. &c. Apud Prædicatores Coloniz.

Alexander, Monachus Abbatiz, Casæ nouæ, Ord. Cisterc. in Diœcesi Pennensi, in Aprutio, scripsit. Insigne Chronicon eiusdem Monasterij, in 4. libros distinctum, historiographis Italiæ valdè familiare. Extat Romæ apud Reuerendissimum Ferdinandum Vghellum, Abbatem SS. Vincentij & Anastasij. Vixit Alexander circa annum Domini, 1300.

Alexander de Pieris, Florentinus, Monachus Sanctæ Mariæ Magdalenzæ Cistelli, de Florentiâ, Vir in omni scientiarum genere doctus, Scripsit, C *Conte*

Commentarium in Symbolum Apostolicum, Mutinæ impressum, Reliquit & alia ingenij sui monumenta, quæ extant M. SS. in dicto Monasterio. Obijt anno 1636.

S. *Almus*, Cisterciensis, seu Bernardinus, Sancti Benedicti Regulam professus in *Mailros*, & primus Abbas in celebratissimo Cænobio, quod Emergarda Regina Regis Wilhelmi v. xor, & Regis Alexandri mater fundauerat, quod à nomine ipsius, *Almurenoch*, diu vocatum, postea corruptâ voce, *Balmurenoch* cepit vocari; vii fuit, sine controuersia, suâ ætate doctissimus, & pientissimus; idèd vocatus è Melrosensi Cænobio, ipso die Sanctæ Lucie, suscepit noui Monasterij curam. Scripsit:

De perfectione Religiosa, lib. 1.

Alta Regina Emergardæ, lib. 1.

Fuit hæc, filia Comitum de Bellomonte, qui erat filius senioris filie Wilhelmi Normanni Regis. Abbas creatus est anno 1229. obiit, anno 1270. Ita Demisterus in historia gentis Scotorum, ex actis (vt dicit) illius Monasterij, & Hædore Bœthio, lib. 13. cap. 10.

Alnensis Monasterij (in ditone Leodiensi) Religiosi diuersi, suppressis nominibus suis, scripserunt plura egregia opera, quæ in eodem Monasterio M. S. asseruantur. inter quæ recensentur.

Vita B. Eulalie Virginis, & Monialis, Ordinis Cisteri. de qua Henriquez in Menologio, 11. Maij.

Vita B. VValteri, 2. ibidem Prioris: de quo Arnoldus de Raiffe, in Auctario ad Molanum 5. Decembris. Et.

Vita B. VVerriti Prioris carmine, & prosa.

Vide verbo *Werricus*.

Alphonsus D'elbene, ex Abbate Altæcumbæ in Sabaudia, Episcopus Albienensis 63. vir vndique præstantissimus, & Henrico 4. Galliarum Regi à secretiore consilio, tedit in Episcopatu

ab anno 1588. vsque ad annum 1608. Scripsit autem

Libros 3. de Regno Burgundie Transurana, & Aralatis. In quibus continentur etiam pleræque res gestæ vicinarum gentium. Extant typis impressi in 4to. Lugduni, apud Iacobum Roussimum, 1602.

Librum item de gente ac familia Hugonis Capeti, deque progressu eiusdem ad dignitatem Regiam; impressum Lugduni anno 1595. apud Theobaldum Ancelin. in 8°.

Edidit & circa idem tempus *Thesaurum Cisterciensem*. Librum quoque *de gente & familia Marchionum Gothie, qui postea Comites Sancti Egidij, & Tholosates dicti sunt.* Lugduni. 1607. in 8°.

Item, *Historiam Prædecessorum suorum Episcoporum Albienensium*, quam anno 1608. 8. Februarij, morte præuentus. Nepoti suo Alphonso d'Elbene, tunc Archidiacono, virtutis ac dignitatis hæredi & successori reliquit. Iongelinus in Purpura sancti Bernardi, de Episcopis Gallie: & Andreas à Quercu, lib. de ijs qui Historiam Gallie scripserunt.

Scripsit etiam versibus Gallicis *Prosopopœiam Adriani Turnebi, & vxoris eius, ad imitationem Propertij*: Parisijs 1565. per Fredericum Morel.

Item lingua Sabaudicâ, Poëma quoddam intitulatum, *Amedee de non priu, d' Auedeus, Comte de Sauoye.* Hæc autem scripserat adhuc iuuenis Antonius Verdier, in Bibliotheca Gallica, Legitur & ipsius historia Monasteriorum Altæcumbæ & Stamedij. Angelus Manriquez, tom. 1. Annalium, ann. 11. 8. c. 5. num. 7.

Alvarus de Luria, & Mendoza. Eques Calatruenensis, Ord. Cisterc. *Constitutiones milium Montefia in scriptum redeign* iubente Iacobo 2. Aragonie & Valentie Rege. Aubertus Miræus de scriptoribus Ecclesiasticis, cap. 383.

Aloysius de Capitaneis Mediolanensis, Religiosus

sus Monasterij Claræ-vallis iuxta Mediolanum, vir doctus & virtutibus celeberrimus, tria reliquit volumina M. S. luce dignissima. Primum continens *homilias in Evangelia.*

2. *Sermones de diuersis materijs.*

3. *Varias orationes diuersi argumenti.*

In aduersarijs quoque multa præclara, & curiosa reperta fuerunt. Quæ vrinam in ordinem redigantur, & publicentur, vixit adhuc hoc nostro sæculo. Cuius meminit Robertus Rusca, lib. de Viris Illustribus.

S. *Amedeus, Episcopus Lausannensis*, natus in Castro-costa iuxta Viennam Alobogorum, patribus nobilibus: quam tamen stirpis generositatem, integritate morum, institutione litterarum, atque virtutum decore longè superauit. Iuuenis, Cisterciense institutum in Cænobio Altræ-cumbæ professus, eidem postea Abbas præfatus fuit; ac tandem circa annum 1144. Lausannensis Ecclesiæ ordinatus Episcopus, cui Ecclesiæ multa beneficia impedit, & priuilegia varia procurauit, partim ab Eugenio 3. Pontifice, partim à Conrado 2. & Frederico 2. Imperatoribus. De hoc refert Miræus, in auctario de scriptoribus Ecclesiasticis, quod Amedeum Gebennensem Comitem, qui arcem munitissimam, ad expugnandam urbem Lausannensem, in eminentiori prope vrbis micnia loco, per longam obsidionem exercebat, non tam armis, quam prudentia deuictum, machinam ipsam funditus euertere compulit. Præterea, famam esse, illum in die S. Agneris natum, imbuendum litteris traditum, Monasticum professum, & Abbatem ordinatum; quodque propterea eidem Virgini deuotior sacra illius duplici festo instituerit, per totam Lausannensem Diocesim peragenda. Hoc sane constat, quod Deiparæ Virgini addictissimus fuerit, in cuius laudem, *octo miræ suauitatis homilias conscripsit.* Quibus (vt rectè ait Geruasius

Sophenus Britacensis, apud Henriquez in Menologio 7. Ianuarij; & Manriquez tomo 2. Annalium an. 1158. c. 5.) tantum in est energia, tantum feruoris, quorum nemo nisi saxeus plaxè lector, surda potest aure transfasisse, quin potius, ardentissimas còtinuò diiudicabit, sentietque in Deiparam Virginem, ignei amoris faces cordi suo admotas, &c. hæc Geruasius, in Elogio homilij præfixo, anno 1517. homilias has, anno 1633. Lugduni publicauit Theophilus Rainandus, cum operibus Leonis Papæ I. Taurinensis &c. Et antea seorsim, Audomari anno 1613. Richardus Gibbonus Societ. lesu, cù Apologia, qua bene refellit Henricum Willotium, qui in Athenis suis Franciscanis, easdè homilias alteri cuidam Amedeo attribuit. Easdem homilias anno 1517. Basileæ impressas per Adamum Petri, unà cum compendio vitæ, vidi Bruggis in Collegio Societ. lesu, in 4. Præfuit autem Lausannensi Ecclesiæ annis 14. mortuusque ibidem, sepultus fuit in æde B. Mariæ Virginis, ante altare S. Crucis. Eundem Catalogo Sanctorum adscriptum esse, ex pluribus authoribus refert Henriquez supra. Vitam ipsius extare M. S. in Rubea valle, scribit Miræus in Chronico Cisterciensi, vbi eiusdè compendium profert, quod etiam legitur post finem homiliarum impressarum. Videret vitam hanc etiam habuisse Petrus Canisius; quippè, opus quod texuit Marianum elegans, & sublime, pluribus in locis illustrauit illius floribus: scilicet, lib. 1. cap. 3. lib. 4. cap. 28. & lib. 5. à cap. 4. vique ad 7. In qua vita hoc sane legitur memorabile, quod cum homilias suas nulli adhuc mortaliū manifestasset, sollicitatus tamen à sorore Sanctimoniali Virgine religiosa, quatenus cum ea, iucundum illud munusculum communicaret; annuit Frater sororis desiderio, ea conditione, vt illa iucundum quoque munusculum, quod à gloriosa Virgine accepisset, vicissim impertiret. Misit continuo

foror laneam Chirothecam, quæ in præsentem diem Laufannæ, in Reliquiario Sacro-sanctæ Virginis Mariæ visitur, quam plurimis laudata miraculis. Vndè, coniectura facilis, quantum vtrique viuenti adhuc, &c. hæc ex Miræo ad litteram Manriquez, supra. Vide de hoc Amedeo, etiam Andream du Saussay, in supplemento ad Martyrologium Gallicanum 27. Septembris, Et Hippolitum Maraccium in Bibliothecâ Marianâ, ubi singulas has homilias recenset.

Ambrosius à Gandavo, natione quidem Flander, at Monasticâ professione Hispanus, Religiosus de Spinâ in veteri Castellâ, Vir fuit subtilis ingenij, & studij indefessi; quibus se totum Mathematicis scientijs applicans, tantum in ijs euasit, ut vix vllum, suâ ætate, parem habere censeretur. Quibus cum accessissent sermonis elegantia, & in arduis quibuscumque negotijs expediendis dexteritas, nominis sui famam longè latèque in breui dispersit, in tantum, ut etiam inuictissimus Imperator, Carolus 5. eum ad se vocatum, perquam familiarem habuerit. Imperatori vitâ sancto, in Hispaniarum Regnis succedens Philippus filius, eundem quoque Monachum in magno habuit pretio, cuius studia etiam promouit. Varia ingenij sui monumenta Ambrosius posteritati reliquit, quorum tamen pleraque adhuc M. S. in Bibliothecis Hispaniæ latent; impressa tamen adhuc extant sequentia: *De supputatione temporum, lib. 1. lingua Hispanica. Repertorio, de los tiempos.* Excusus est Brugis, Vallisoleti, & Compluti. *De varijs Astro- rum influxibus, lib. 1.* Excusus Vallisoleti, & Compluti. Henriquez in Phœnice reuiuiscente. Vide etiam Valerium Andream, in Bibliothecâ Belgicâ.

Ambrosius de Molina, Monasterij de Caraceto, in Hispaniâ Monachus Philosophicis & Theologicis studijs, non sine raræ doctrinæ opinione (in Collegijs Ordinis nostri) absolutis, Con-

cionibus habendis, & scribendis, ut plurimum se exercuit. Extat eius insignis opus *Concionum Quadragesimalium, Barchinonæ impressum, in 4to.*

Anastasius Vallinus, Romanus, Monachus (& anno 1651. Prior) Monasterij Sanctorum Vincentij & Anastasij, de vrbe, Viri clarissimi Ferdinandi Vghelli quondam discipulus, ætate quidem iuuenis, sed eximie eruditus, & venerandæ præsertim antiquitatis amator, anno 1651. cæperat scribere *historiam Monasterij sui*, quæ ob loci celebritatem, ac styli suauitatem, omnibus fuisset acceptissima, si compleri potuisset, sed immaturè nimis superueniens mors, illam posteris inuidit, uti etiam & alia plura curiosa monumenta, quæ imperfecta reliquit: Speramus tamen quandoque ab alijs complenda. Obijt, magno doctorum luctu, in flore ætatis, 1653. ut litteris suis me monuit memoratus Vghellus.

Andreas Azorites, Religiosus B. Mariæ Vallis Ecclesiaturus, in Regno Toletano. Vir singularis ingenij maturique iudicij, quorum adminiculo, Philosophus & Theologus excellens euasit, ut sufficienter scripta eius testantur:

Theologia Symbolica, seu Hieroglyphica, decades decem: excusæ Salmanticæ, apud Didacum de Cufio, anno 1598.

Vita Sancti Patris nostri Bernardi, eleganti carmine conscripta.

Theologia item Symbolica alij septem tomi.

Quos tamen, morte præuentus, edere non potuit. Seruantur Manuscripti in Valle Ecclesiarum. Obijt Author anno Domini, 1599. Henriquez in Phœnice.

Andreas à Sancto Ioseph, alias Rolettus, Congregationis Fulienfis Alumnus, natione Italus, ex Monte Regali, viro eloquens & disertus, nec non & Nobilis literaturæ; inter alios mentis suæ partus, Italico sermone elaborauit opusculum quoddam inscriptum: *Maria virgo constans*

constans & animosa, quod Romæ euulgauit, anno Christianæ redemptionis 1641. quo clarebar. Hoc opusculum tãti fecit doctissimus Hippolytus Maraccius, vt eius intuitu, Authorem adscripserit Illustribus Scriptoribus Marianis, seu, qui de BB. Virgine Mariã quidpiam scripserunt, Bibliothecæ suæ Marianæ parte 1. paginã 91. & 92. Scripsit præterea, & vulgauit librum alium inscriptum.

La caduta di David.

Irem tertium,

Giacobbe repatriante.

Catalogus Illustrium Scriptorum Congregationis Fuliensium, ex Vrbe (anno 1651.) mihi transmissus.

Andreas, Abbas *Schonaugia*, Diœcesis Wormatiensis, iuxta Heydelbergam, scriptis suis per Germaniam celeberrimus, floruit circa annum 1512. sub Maximiliano Imperatore. Quorum tamen scriptorum pleraque perierunt, dum per hæreticos Monasterium vastatum fuit: *Afetica* solum quædam adhuc in nonnullis Germaniæ Bibliothecis reperiuntur, prout intellexi dum in illis partibus habitarem. Uide notitiam Abbatiarum Gasparus Longelini, Coloniz editam 1640. In hoc Cœnobio Schonaugiæ, olim in habitu virili vixit Beata Hildegundis, de qua videndus *Henriquez* in Menologio.

Angelus Manriquez, nobilissimã *Manrique* familiã, Burgis in Hispaniã natus, acuto, facili, promptoque ad omnia ingenio à naturã donatus fuit, aded vt iuuenis Ordinem Cisterciensem in Hortelii Cœnobio ingressus, studijque mox Philosophicis, ac deinde Theologicis applicatus, tantos in vtrisque progressus fecerit, vt profundissimis quibuscunque Theologis, & Vniuersitatũ Professoribus, admirationi esset. In concionibus etiam, ad populum verborum copiã & elegantiam retinendũ, & ad quemcunque vellet affectum inclinandum à naturã quasi for-

matus patiter videbatur Hinc, vnde quaque, etiam ab externis Regnis & Prouincijs, ad verbi Dei prædicationem inuitatus, tanto hoc ipsum concursu & plausu populi præstitit, vt famã de se celeberrimam longè etiam superaret: de quo in hodiernũ vsque diem gloriantur Baremo Catalauniæ, & Compostella Galetiz, famosissimæ Ciuitates. Sed maiore longè fidem faciunt præclarissima scripta iam typis vulgata: in tantum, vt etiam potentissimus Hispaniarũ Monarcha Philippus IV. illum à sacris sibi voluerit esse concionibus, 1638. quo munere, annis pluribus sumã cum laude functus est. Magnates plurimi, in rebus grauissimis, consilium ab eo requirentes, passim profitentur, prudentissima consilia ei quodammodo sub manu nasci. Quod ipsum Cisterciens per Hispaniam congregatio, satis competũ habens, illũ iam tertio Salmanticensi Collegio præfecit, vbi prudentiæ & industriæ suæ tale edidit specimen, vt vniuersæ Congregationis habentæ ei fuerint commissa: quas pari quoque prudentiã moderatus, rarissimum successoribus suis se præbuit exemplum, Salmanticensis Academia, scientiarũ omnium princeps, illum sibi sociare satagens primum Scoti, ac deinde S. Thomæ Aquinatis Cathedræ Theologicæ præfecit. Quam spartam per annos plurimos egregiè exornauit, tantã nominis celebritate, vt florētissimi huius ætatis scriptores quoties eius incidit mentio, nunquam sine titulo laudis eum appellent. Quidam, *Theologum vnde quaque perfectum, & ætatis huius communem magistrum*: Alij, *Doctorem Angelicum, & Salmanticensis Academiae veneratione, plausu, consensu omnium, Atlantem indigetantes.* (Vide Censuras tom. 1. Annalium Cisterc.) nec immeritò, nihil enim in eo, quod non Magistro dignum, quod non magnum, & rarum; quod denique non omnibus sit in voto, & à paucis adeptum; in quo vtiq; pro palmã, pari quodammodo contentione decertare videntur,

de stur, inveniendi facilitas, cum eligendi, disponendi dexteritate, dicendi dulcedo, cum acri ratiocinationis efficaciam, tali semper suavitate, quod omnibus sit pro deliciis ex ore eius mellis favos libare, & ex lucubrationibus tam prælo datis quam privato calamo scriptis, sacrae Doctrinae thesauros, omnigenaque scientiæ divitias depromere. Scripsit plurima, in omni ferè scientiâ, quibus clarissimè ostendit, se totum singulis disciplinis ita deditum, & in quâlibet ita perfectum, ut illi soli incubuisse videatur. Ex ijs, quæ iam præli beneficio, publici iuris effecta sunt, sequentia assecutus sum:

Lauream Evangelicam, siue, de laudibus Sancti Patris nostri Bernardi, libros 3. Quibus admiranda doctrinae profunditate, & elegantiam, diversis orationibus, eidem Sancto Patri applicat illud, quo Christus in Evangelio discipulos suos honoravit: *Vos estis Sal terra* &c. Opus est elegantissimum, quod excusum fuit 1. Salmanticae apud Arturum Taberniel, anno 1604. Iterumque anno 1614. Postmodum autem recusum Barchinonæ, Olisiponæ, Cordubæ, & alibi plusquam decies teste Henriquez in Phœnice. Qui etiam asserit, se illud quoque vidisse diversis in locis, in Gallicam linguam translatum.

Sanctorale Cisterciense, libros 3. Excusos Burgis apud Joannem Baptistam Barellum a. no 1610. Barchinonæ 1615. Vallisoleti 1614. & alibi sæpius.

Sanctorale Cisterciense, tomum alterum, 3. etiam libris divisum. Prodiit Salmanticae apud Susanam Munnoz anno 1620.

Quadragesimalium concionum tomum unum in 4.º. Salmanticae apud Franciscum Dezia, anno 1612. Valentia, 1613. Cæsar Augustæ 1614.

Librum Apologeticum, ad obiectiones contra mulierem fortem (id est, D. Mariam Vela, Ordinis Cisterci. sanctimonialem) pro libro, quem de Vita ipsius scripsit. Doct. Michael V. aquerius, de verâ illius Vir-

ginis virtute, & sanctitate. Salmanticae apud Antonium Valquez anno 1620.

Kalendarium Sanctorum Ordinis Cisterci. Salmanticae excusum.

De obitu Philippi III. Hispaniarum Regis, de eius exequiis, & pompa funerali, historiam, Salmanticae, iussu Academiae, in lucem editam, apud Antonium Valquez anno 1621.

De Laudibus Sancti Ignatii Fundatoris Societatis Iesu, Oratione in eius Beatificatione Salmantica habitam, anno 1610. & ibidè excusam eodem anno.

Pontificale Hispano-Cisterciense, quod citatur à Reverendissimo Joanne Caramueie, parte 1. Theologiae Regularis, disp. 124. art. 110.

Tomos quatuor amplissimos in folio, Cisterciensium, seu verius, Ecclesiasticorum Annalium, ex iis omnimodæ sanctitatis, omniumque virtutum exemplis fecundos, nec non rarissimi venerandæ antiquitatis monumentis, & polteritatis documentis refertissimos. Quorum prior complectitur annos à condito Cistercio, id est, 1098. usque ad annum 1144. inclusivè; secundus ab anno 1145. usque ad annum 1173. tomus 3. ab anno 1174. usque ad annum 1212. inclusivè. Tomus 4. adhuc sub prælo est.

Hippolytus Maraccius, Bibliothecæ suæ Marianaë illum adscribens, testatur quoque scripsisse, *Discursum predicabilem in omnibus Diebus Virginis festivitatis,* lib. 1. anno 1620. impressum Augusto Brigæ, typis Joannis Baptistæ Barresii, in 4.º. Itè, *de Martyrio spirituali BB. Virginum, in passione filij, meditationes.* impr. Hispali 1612. typis Francisci de Coâ in 4.º. scripsit præterea, linguâ Hispanicâ stylo elegantissimo, ad petitionem Serenissimæ Infantis Isabellæ, Claræ Eugeniæ, Belgarum Principis, *Vitam Venerabilis matris, Anna de Iesu, Carmelita Excalceatæ.* Quæ vita iussu & sumptibus ipsius Principis impressa fuit Bruxellis anno 1631. apud Lucam A. nerbetie in fol. denique conscripsit, præloque adap

adaptavit, (seipso teste, præfatione ad Tomum primum Annalium.)

Commentaria, & disputationes. in universam Summam Dni Thoma Aquinatis, per duos & triginta annos elaborata, & in florentissimo Salmantino Licæo, Auditoribus suis prælecta Demum, cum anno 1640. Salmanticæ obtinuerit Cathedram Theologiæ vespertinam, & anno 1648. primariam totius universitatis, ab hac ad Cathedram Episcopalem, Parisiæ, vel augustæ (Badoxos) à potentissimo Hispaniarum Rege Philippo IV. proventus fuit 1644. Vbi sui semper similis, sapientiæ laudem paribus virtutum incrementis ornans. Religiosæ vitæ, & Sacræ dignitatis munia in unum aptissimè coniungi, exemplo suo clarissime demonstravit; vir verè dignissimus elogio, quod ei nuper adscriptis doctissimus Magister, Dn. Ioannes de Eschalez, Salmantinae Ecclesiæ Canonicus Magistralis, & in Academia eiuſdem urbis, Logicæ magnæ proprietarius Antecessor, dum in approbatione Annalium Cisterciensium iam memoratorum, eundem appellat; Virum in Theologia, cum Scholastica, tum morali, summum: Oraculum ad maiores quasque difficultates regni, Regis, ac supræmæ fidei Tribunalis assiduè consultum: Regiam simul Ecclesiasten, Sacrarum literarum peritia præditum: vulgatis quoque in illis, iam olim selectissimis illustrationibus celebrem; pietatis in omnium animis incantorem, vigilantissimum totius Ordinis sui Præsulem, tot denique curis undique circuminctum, quarum singula, magnorum quorumvis hominum integras vires infererent. &c. Et infra: Ultra mortalitatis metas præcellentem, magni Ordinis Cisterciensis ingens decus, Religiosorum Ordinum exemplar, Ecclesiæ Catholicae solamen & fulcrum. Hæc tibi, Cæterum, huius viti beneficentiæ & humanitati debeo Libellum Philippi Seguni de scriptoribus Ordinis nostri, quem ille ad Autographum fideliter delecturum, mihi in Belgium tranſiſſit, adiunctis

egregiis annotationibus, vel reflexionibus, ad plures Authores ibidem contentos. Huius etiam studiosè asseruo humanissimas aliquot epistolas, quibus me honorare dignatus est. Obiit (heu) magno totius Ecclesiæ damno.

Anbaldus, Monachus Cisterciensis Ordinis, in quodam Italiæ Monasterio, vir Religionis & doctrinæ famè celebris, scripsit:

Commentaria in 4. Libros sententiarum. Et, alia plura testibus Sylvestro Maurolyco, lib. 2. Maris Oceani, & Barnaba de Mortalbo, parte 1. Chronicorum, lib. 2. cap. 32. Citat hunc etiam Vincennus Bandellus, tract. de Conceptione B. Virginis. Prout etiã Gabriel de Varlete Apulus, Sermone de Conceptione B. Virginis apud Segunum in Bibliotheca Cisterciensi, litera A, n. 16. hunc, eundè esse credo, cum illo quæ Iacobus Philippus, Bergomensis, in Supplemento Chronicorũ, vocat Hannibaldum natione Romanum, S. Theologiæ Professore & licet ibi nullam faciat mentionem Monachatus.

Anonymus, vide Monachus Anonymus.

Anselmus Baſista Hortensis Cœnobij in Hispania Monachus, verum pietatis exemplar, & regularis observantiæ zelator eximius, Libellum aureum E. Ioannis à Cruce Carmelita Discalceati, ex Italico Hispanicum fecit, ediditque Salmanticæ, apud Antonium Ramirez anno Domini, 1621. scripsit & Librum quendam, de Miraculis B. Virginis Mariæ Lauretane. Excusum ibidem Chrysoſtomus Henriquez, in Pœnitiæ revivificante.

Antonius de Nob. zis, Nobilissimâ Florentinorum familia natus, Monachus & Abbas S. Salvatoris de Septimio, propè Florentiã, vir omni eruditione illustris, Philosophus præterit & Mathematicus insignis, Leoni X. Pontifici maximo charus scripsit Commentaria in Euclidem, Et alia quædam ad Mathematicam spectantia, quæ M. SS. asservantur in Bibliotheca Septimana. Obiit anno 152. Præſes Congregationis suæ:

cum

cum aliquoties oblatum sibi Episcopatum recusasset *Relatio Vghelli ex urbe transmissa.*

Antonius Brandaonius, Religiosus Regalis Cœnobij de Alcobaçia, in Regno Portugalliæ, S. Theologiæ Doctor, Philippi IV. Regis Catholici, in eodem Portugalliæ Regno, Archi-historiographus, publicavit Vllissiponæ anno 1632. *Tomos duos Monarchia Lusitanica*, plenâ fide, & industria à se conscriptos, Bernardum Britum excipiendo. Fuit Brandaonius anno 1627. electus Abbas Alcobaçiæ, & etiam totius Congregationis Lusitanicæ Generalis. Plura ab eodem adhuc expectantur, quia adhuc in vivis esse intelligo.

Antonius Carifetus (vulgo *Charifet*) natione Picardus, ex Ambianensi Civitate oriundus, Academiæ Parisiensis Doctor Theologus, & Monasterij Chalifensis, seu Caroli loci, Prior, vir in divinis scripturis studiosus, & eruditus, edidit librum.

De dignitate & auctoritate Cardinalium Romana Ecclesie: Ad Aloysium Estensem. Cardinalem. Excusus est Parisijs, apud Michaëlem Iuliani. Claruit anno 1567. Sepultus jacet in capitulo Caroli loci.

Philippus Seguinus, eiusdem Cœnobij Prior, in libello de scriptoribus Ord. nostri, Lit. A. num. 5.

Antonius Libanorius, nobili oriundus profapia, monachus & Abbas Sancti Bartholomæi Ferrariensis, sive, propè Ferrariam, antiquitatis studiosissimus, scripsit, *Vitam Sancti Sixti Papa & Martyris, Ferrariæ excusam.*

Vitam quoque Sancti Edmundi Episcopi, ibidem excusam.

Vitâ Sancti Galgani Confessoris, Senis excusam.

Vitam etiam Davidis Bandini, Monachi Cisterciensis, & Episcopi Suanensis, in Tusciâ, excusam Ferrariæ, typis Petri Francisci Sozzi, in 8.

Ferdinandus Vghellus, in epistolâ ad me datâ Romæ, 4. Nonas Augusti, 1654.

Portò, David noster oriundus fuit ex antiquâ & Nobili Bandinorum familiâ, Senensi, quæ deinceps in Cæsenatensem civitatem tracta, inter cæteros clarissimos viros, protulit Hieronymum Bandinum, S.R.E. Cardinalem & Marcum Agrippam Æinum Episcopum. Sed David, spiritus, pro Deo, gentilitiis stemmatibus, aliisque mundi blandientis favoribus, Religiosam paupertatem inter Cistercienses, in Sancti Galgani cœnobio amplexus est; ubi mox tam probitate morum quam doctrinâ ita effulsit, ut Clerus Suanensis anno 1270. eum in Episcopum elegerit; quam electionem etiam Gregorius X. Romanus Pontifex approbavit, anno 1272. die 15. Octobris prout habetur in Registro Vaticano, epist. 69. fol. 22. Vghellus, tom. 3. Italiae sacrae, inter Episcopos Suanenses, n. 18. fol. 822.

Antonius Muldrac, Cœnobij de Longo ponte in Diaceli Sueslionensi, dignissimus Prior, ex antiquis Monasterij sui monumentis composuit, *Insigne Chronicon ipsius Longipontis*, in quo plura referuntur lectu digna, Comitatum Sueslionensem concernentia, nominatim, *Fundationem Prioratus Sancti Lazari, Ord. nostri, in suburbis Firmitatis milonis, Vitam B. Ioannis de monte mirabili, Conversionem, & obitum Petri Cantorii, &c.* Scripsit etiam *Speculum Historicum Sueslionense*: Utrum tamen hoc ultimum impressum sit, nescio, prius vero prodit anno 1652. Parisijs, typis Ioannis Bessin propè Collegium Rhenense, dum Author adhuc esset Subprior. Vivit adhuc hoc anno 1655. à quo plura expectamus.

Antonius à Sancto Petro, Religiosus congregationis Fuliensum, conscripsit gallicè opus insigne, quod vocavit, *diem Religiosam, seu, Instructiones spirituales, pro animabus devotis & Religiosis, ad sanctè transigendum singulas diei horas. La journée Religieuse, ou, Instructions spirituelles aux âmes devotes & Religieuses, pour*

sanctè

sainctement practiquer tous leurs exercices de la iourne, A Paris, 1649. in 8 par George Ioffe. Volumen est satis magnum, craffitutinis facile trium Alphabetorum.

Antonius de Rubeis, Mediolanensis Monachus & Abbas, Septimi, & Congregationis Italicae olim Praeses, Provinciae Thulciae Nobilis Alumnus, vir sanctimonia vitae spectabilis, & in factis Scripturis optime eruditus, scripsit:

In diuisi Benedicti Regulam erudita commentaria; quae tametsi nondum impressa sint, à multis tamen viris doctis studiosè describuntur.

Alia item diuersa pia opuscula, de laudibus Deiparae Virginis, cuius erat deuotissimus. Obijt in Monasterio S. Bartholomaei Ferrariae Abbas, anno 1628. Vghellus, in Relatione Illustrum Scriptorum Italiae anno 1648. mihi transmissa.

Antonius le Vvaite, ex Priore Camberonensi in Hannonia Abbas Molinensis, in Comitatu Namurcensi, Sac. Theologiae Baccalaureus, (quondam Duaci in Seminario Regio Collega meus) vir non minus pietate & Religionis zelo, quam doctrinâ conspicuus, edidit.

Orationem doctam Panegyricam, in inauguratione R. Di. Ioanni Coene, Abbati Camberonensis. Quae oratio, iam secundò praelum passa, extat in 4. & in 8.

Scripsit & Iudae Iconomachiam librorum 5. Quorum primus, Iudaeorum odium exhibet, in viuas Iesu imagines, id est, diuos, ab illo denato, ad natam (Iudaeo parturiente) sub Leone Isaurico Imperatore, Iconomachiam. 2. Natam iam, crescentem, & adulam representat sub reliquis Imperatoribus perdurantem, maximè apud Iudaeos. 3. Guilielmi Iudaei, diuiae Camberonensis Antagonistae blasphemias, scurrilia, truciaque acta recitat. 4. Miracula eiusdem diuiae, ac beneficia: e contra, Iudaeorum maleficia per Orbem, ab illo æuo, ad hoc vsque, recenset.

Bibliothec. Ord. Cist.

5. Praecedentes claudit, Camberona pugnae palaestra, & cruenti agonis. In eo, Abbates Camberonenses deducti à B. Fastredo, S. Bernardi discipulo, ad modernum vsque: Insuper, magnatum sepulchra, & aliae antiquitates plurimae. Opus vastum est, & curiosum, breui (vt speratur) typis mandandum, nisi temporis iniquitas editionem differri cogat.

Habet & praelo paratum, Opus insigne, quod vocauit, *Vallem lacrymarum*, in 3. libros subdivisum: quorum primo agitur de causis, colonisque Terrae-vallis. 2. de Fontibus, Fructibusque Lacrymarum. 3. de modo, methodoque Lacrymas proliciendi, &c. Quae omnia, ex Sacris libris, pijsque Authoribus collecta, piorum re-collectioni, & consolationi vtilissima sunt.

Vixit adhuc Author, hoc anno 1654. mihi litteris familiaris; cuius secundum ingenium plura adhuc parturiet.

Armenteria, in Gallecia, Monachus Anonymus, conscripsit olim vitam admirabilem B. Eronis, eiusdem loci Abbatis; quae (inter alia) continet historiam similem illi, quae vulgò narratur, de Monacho Affligemienti, qui per annos 200. ad tantum cuiusdam auiculæ, in extasi permansit. Vitam hanc in antiquo codice repertam, nuper publicauit Reuerendissimus Malachias d'Assus, parentibus nobilibus in Aragonia natus; tunc quidem Armenteriae Abbas; postmodum verò, anno 1595. Iacensis in Aragonia creatus Episcopus; vbi mirâ sanctitatis opinione floruit vsque ad annum Domini 1606. quo obiit 28. Augusti. De quo vide Menologium Chrylostomi, Henriquez eodem die qui etiam compendiosam Eronis vitam inseruit fasciculo suo lib. 2. distinct. 26. capite 6.

Arnoldus cognomento Carnotensis (Henrico Gandauensi, cap. 11. de scriptoribus, & alijs, Ernaldus, alijs verò, Bernardus) Abbas Bonae-vallis in Diocesi Viennensi (vt volunt Miræus in Scho-

ijis ad Henricum Gandavensem, supra, & iterum in Auctario de scriptoribus cap. 376. Ac Longelinus in notitijs suis, & iterum postea in libro de originibus, quem Guilielmus Eusegrenius vocat virum incomparabilis doctrinæ, Trithemius verò, eloquio clarum, ingenio promptum, nec minus conversatione & doctrinâ conspicuum. Scripsit *Librum 2. Vite Sancti Bernardi Abbatis*, qui extat in operibus Sancti Patris impressis. Eidem communiter Doctores attribuunt, 1. *Librum de 7. verbis novissimis, à Christo in Cruce prolatis*, qui impressus est Tomo 12. Bibliothecæ Patrum, editionis Colonienfis, unâ cum Schotij Titelmanni, & recognitione Andreæ Schotti. Extatque M. S. in Bibliothecâ Cœnobij Cambetonensis in Hannonia, ubi etiam eidem tribuitur alius quidam tractatus huius tituli: *Narratio, de quodam Episcopo Religioso.*

2. *Librum de laudibus Deiparæ Virginis* & 3. *Tractatum de opere 6. dierum.* Quæ opuscula etiam iunctim edita sunt in Bibliothecâ Patrum, supra, ex recognitione Dionysij Peroneti, Melodunenfis, Clerici Antisiodorensis &c. Floruit circa annum 1160. aut (iuxta Bellarminum) 1177. Specialiter autem quoad librum de Laudibus B. Virginis, testatur Hippolytus Maraccius, esse eloquentia clarum, sententijs ubique gravissimum, & cœlesti quodam igne calefactum, dignumque qui piorum omnium manibus verlatur.

Porro, Authorem hunc Ordinis fuisse Cisterciensis, testantur unanimiter scriptores gravissimi, Sixtus Senensis, in Bibliotheca sanctâ; Trithemius, & Bellarminus de Scriptoribus; Possevinus in apparatu; Guil. Eusegrenius de scriptoribus Orthodoxis; Conradus Gesnerus in Bibliotheca; Philippus Seguinus in Bibliotheca Cisterciensi M. S. Henricus Gandavensis, Miræus Hippolytus Maraccius, in Bibliothecâ Mariana, pag. 144, & 145. & Longelinus

supra. Qui omnes, scribunt illum fuisse discipulum Sancti Bernardi. Quibus etiam consentit Dionysius Peronetus, iam citatus, in Epistola ad Cardinalem Peronctum, præfixâ Tractati ipsius Arnoldi Carnotensis, de operibus 6. dierum, in Bibliothecâ Patrum, supra. Ubi expresse scribit, illum fuisse alumnum Ordinis Cisterciensis. Et paulò infra: illum fuisse eiusdem Ordinis cum Monachis Rigniacensibus, Diœcesis Antisiodorensis, quos constat esse Cistercienses. Nihilominus, auctoritate omnium horum Doctorum non obstante, Reverendissimus & Perillustis Dominus, Angelus Manriquez, tomo 2. Annalium Cisterc. ad annum 1153. cap. 11. scribit, crassum esse errorem, asserere hunc Arnoldum, seu Bernardum Bonæ-vallis Abbatem, fuisse Ordinis Cisterciensis; sed fuisse Benedictinum nigri habitus, cuius nimirum Ordinis est Monasterium Bonæ-vallis Carnotensis. Idem, in relatione M. S. nuper ex Regali monte ad me transmissa, asserit Reverendus & Eximius Dominus Claudius Chalmot. S. Theologiæ Doctor Parisiensis ex Priore Regalis-Montis, iam ordinatus Abbas de Columbâ. Et reverà si constaret, eundem Arnoldum, seu Bernardum fuisse, & ad obitum usque mansisse, Abbatem Bonæ-vallis Carnotensis Diœcesis, certissimum esset, illum fuisse Benedictinum nigram, & non Cisterciensem: At, cum de hoc non constet, & gravissimi Authores contrarium asserant; insigni dubio locus relinquatur: quo stante, in fide, & auctoritate Authorum iam initio relatorum, suffultus Arnoldum Carnotensem (alias Bernardum) à Cisterciensium Choro non divellam. Non possum tamen hic non adducere Iacobum Merlonum Horstium, S. Theol. Licentiatum, & Ecclesiæ B. Mariæ in Pasculo, apud Ubios, Pastorem; qui opera S. P. nostri Bernardi, insigni curâ ad plures M. S. codices recensita, &

in 5. Tomos digesta, cū annotationibus ad singulos tomos, recudi fecit, ut infra iterum dicemus. Hic, controversiæ huic, de Arnaldo Carnotensi, finem se imponere credens, eundem diversum facit à Bernardo Bonæ-vallis Abbate, & Bernardum quidam Cisterciensem fuisse asserit, utpotè, Abbatem Bonæ vallis Viennensis, illumque Authorem esse libri 2. Vitæ Sancti Bernardi; reprehendit autem Sixtum Senensem, quod hunc Arnoldum vocet, quem à Bernardo diversum, vult esse Benedictinum nigrum, cui etiam attribuit reliqua opuscula quæ iam recensuimus. Ad quem pariter directæ sunt Epistola 310. Sancti Bernardi. Vide hunc Jacobum in Annot. ad eandem Epistolam 310. Sancti Patris.

Arnoldus Bonifontis Monachus, Scripto reliquit, *Librum sermonum, à se compositorum*, qui extat in Cœnobio Longi Pontis, Diœcesis Sueffionensis. Philippus Abbeus in Bibliotheca novâ libb. M SS. supplemento 10.

Arnoldus Veteris-montis Abbas, cognomento Munckendam, S. Theologiæ Doctor, ex Abbate de Lenyn, in Marchiâ Brandenburgensî, anno 667. creatus Abbas celeberrimi Monasterij de Veteri-monte, vir in divinis & secularibus litteris egregiè doctus, ingenio præstans, sermone facundus, vitâ & conversatione religiosus & pius. Scripsit quædam nobilissima ingenii sui, & zelosæ religionis monumenta, quibus nominis sui memoriam apud posteros constituit; de quibus extant, *Quædam ad fratres suos exhortationes*, Et, *Oratio elegans*, dudum impressa quam Romæ habuit coram Sixto IV. Pontifice contra commendas Cœnobiotorum, illuc à Capitulo Generali Cisterciensi specialiter missus, pro defensione libertatis Ordinis, contra dictas Commendas. Philippus Seguinus in libello suo M. S. de scriptoribus Ord. Cisterc. agens de hoc Arnaldo, ingens profert frag-

mentum huius Orationis, omninò elegans. Huius quoque Arnoldi mentionem faciens Liber M. S. Monasterij Sancti Viti in Gladbach, de scriptoribus Benedictinis, præter iam recensita, dicit illum & *alia quædam scripsisse*. (Feste Longelino, in Notitijs) quæ tamen non specificantur. Scribitur præterea *ex universis Germaniæ Academijs relegasse Nominales*. Vide Manriquez in Gerardo 35. Abbate Cistercij, ad calcem tomi 1. Annalium Cisterc. Cæterum, hæc omnia confirmavit Reverendissimus & Eximius D. Ioannes Blanckenbergh Abbas Veteris-montis meritisissimus, in relatione M. S. ad me nuper transmissa. Obiit Arnoldus in Veteri-monte, anno 23. regiminis sui, Christi verò 1490. solus, ex omnibus Abbatibus, in templo sepultus. Iacet ante altare Apostolorum Petri & Pauli.

Arnoldus vel Arnaldus, (*Seguino, Arnulphus*) ex Abbate Grandisylvæ, Cisterciensis Cœnobij Antistes, ac tandem, anno 1211. vel 1212. Narbonensis creatus Archiepiscopus, vir fuit, non minus sanctitate, quam sacrarum litterarum notitiâ clarus, & ob id Innocentio III. Pontifici charus, à quo, cum potestate Legati à latere adhuc Cistercij Abbas existens, missus fuit in Aquitaniam ad pestiferam Albigenis hæresim profligandam. Quam commissionem, ut maiori cum fructu exequeretur apud Montem Pessulanum, Synodum Episcoporum, Abbatum, aliorumque Sacerdotum collegit, in quâ excellentis suæ doctrinæ egregium edidit specimen. Hinc assumptis secum (de mandato Pontificis) 11. Abbatibus Ordinis Cisterciensis (quibus postea adiunxit Sanctum Dominicum) operi sese accinxit, non sine eximio fructu. Hic est ille Arnoldus, qui (de consilio Sancti Dominici) sacrum inquisitionis tribunal primus erexit, assumptus in primum inquisitorem, B. Petro de Castro

nouo, Fontis frigidi Monacho, vt clarè referunt Ludouicus Paramus, lib. 2. de Origine inquisitionis, Aubertus Miræus, in suis Originibus Monasticis, lib. 5. cap. 19. Angelus Manriquez, Laurea Evangelica lib. 3. disc. 7. & 8. & filius. tomo 3. Annalium, annis infrà citandis. Et alij plures, apud Henriquez in Menologio, 14. Martij. Hunc denique tanti fecit Innocentius iam dictus, Pontifex Romanus, vt sermones, quos ad Clerum, & populum, in templo Lateranensi Romæ habuerat, in vnū volumen collectos, & impressos, eidem dicauerit. Ad quem Arnoldus, pro gratiarum actione. *Orationem* (cum adiuncta epistola,) *eleganti stylo à se elaboratam,* remisit. Extrat & alia eiusdem, tunc Narbonensis Archiepiscopi Oratio, ad eundem Pontificem, *de Albigenſium hereticorum proteruitiâ comprimendâ.* In quâ asserit, se, suosque Cistercienses, eisdem hæreticos exterminare non posse.

Legitur & 3. *quam, nomine Episcoporum & Abbatum, scripsit ad Petram Aragoniorum Regem,* hæreticorum Albigenſium fautorem; in quâ ei minatur diuinæ gratiæ abdicationem, nisi ab iniquâ suâ sententiâ discedat. Claruit sub Henrico VI. Cæsare, anno Domini 1212. Seguinus in Bibliotheca M. S. Cisterciensi, ex monumentis (vt ait) Cistercij, & historia Albigenſium.

Cæterum, Angelus Manriquez, in Annotationibus ad hanc Seguini Bibliothecam, nuper ad me missis, scribit, hunc Arnoldum, antequâ fieret Abbas Grandissyluæ, fuisse Abbatem Populeti, esse que eundem, quem Cæsarius in Dialogis vocat Abbatem de Pomane. &c. Tandemque promittit multa egregia de illo, in 3. tomo Annalium suorum, id quod etiam præstitit. vide illum ad annos 1196. 1199. 1202. 1203. & 1204.

Arnulphus de Louanio, Monachus de Boherijs, feu, Bocherijs, in antiquo valdè codice M. S. Villatiensi, scribitur Author. *Speculi Monachorum*

Sancto Bernardo communiter adtributi.

Arnulphus, aliàs *Ernaldus,* Melrosensis Abbas clarissimus, ob pietatem & doctrinæ eminentiam, non solum in Scotiâ apud Regem & uniuersum populum gratiâ & autoritate pollebat, verum etiam à Clemente. 3. Pontifice, grauissimus Ecclesiæ negotijs peragendis, & difficultatibus decidendis adhibitus fuit: vt videre est apud Angelum Marique, tom. 3. Annalium Cisterc. ad annum 1185. ex Annalibus Anglicanis Rogerij Houedenij, ad eundem annum, & sequentes. Hunc Thomas Demsterus, lib. 3. Illustribus Scotiæ Scriptoribus adnumerans, ait scripsisse, *Librum Epistolarum ad Clementem Papam* 3. Ea quo licet conjectari, plurimâ Pontifice illi fuisse iniuncta, quorum rationes librum implere possent; aut, Virum doctum (quod tunc multis in usu) epistolari stylo librum quendam scripsisse graui, haud dubiè, argumento, quem Summo Pontifici dedicauit.

Athanasius de Cubo, vide infra Collegium Compartense.

Athanasius de Lobera, S. Theol. Doctor eximius, antiquissimi Cænobij, Montis Ramorum in Galetia Regno Monachus, Philosophicis, & Theologicis scientijs non mediocriter excultus, præ cæteris tamen, curiosissimus antiquitatis indagator, diuersa præclarorum virorum, quos præcedentia sæculo dederunt, heroica facta, ab interitu vindicauit, quorum memoria, temporum iniuria, penè in obliuionè abierat. Quo tantam nominis celebritatem consecutus est, vt etiam Philippus 2. Hispaniarum Monarcha, verè prudens, illum historiæ suæ præfecerit; cui munerè valdè laudabiliter satisfecit. Scripsit itaque,

Chronicon magnum Regni Galetia, quod M. S. asseruatur ab Excellentissimo Domino, Comite de Gondomar.

Epistolam historiam, ad Philippum 2. Hispaniarum

rum Regem; excusam Matrini, in folio, an. 1601.
Chronologiam Regum Hispanie: eisdem inscriptam,
Vallisoleti impressam, apud Carduvas, anno
1602.

Scriptit quoque stylo eleganti, vitas Sancto-
rum Ebroilani Legionensis, & Atilani Zamorrensis E-
piscoporum, Religiosorum Monasterij de Morerola. Val-
lisoleti apud Carduvas 1598.

Item, Vitam B. Benedicti de Salamantica, Mona-
chi Morerolæ; typis expressam in fasciculo Chry-
sostomi, Henriquez, Lib. 2. dist. 31. & seorsim in
Hispania. Vide Menologium 30. Septembris.

Vitam etiam B. Ignatii, Monachi Morerolæ: de quo
Henriquez in Menologio, 2. Februarij. Henri-
quez in Phœnice, & locis citatis.

Athanasius Perez. Uisaria monachus, pius &
doctus, scripsit tomum grandem illustrium ex-
emplorum, quem cum iam approbatum, &
censuris requisitis munitum haberet, & prælo
subijcere decreuisset, mors superveniens, im-
pressionem impediuit. Seruatur M. S. in Biblio-
thecâ eiusdem Monasterij.

Obijt Author anno 1645. Relato: Hdefonsi
Perez, ex Hispanijs transmissa.

Augustinus Lascazatus, Florentinus, Monachus
S. Saluatoris de Septimio, vir insignis, & erudi-
tione præclarus, scripsit.

Chronicon de gestis Monachorum Ordinis Cister-
ciensis, in 6. magna volumina distinctam, quam An-
gelo de Blondis, Abbati suo Septimiano in-
scripsit. Asservatur M. S. in Bibliothecâ eiusdem
Monasterij. Item scripsit,

De vitis diuersorum Sanctorum Ord. nostri. Lib. 1.
Speculum Monachorum. Lib. 1.

Mariale. Lib. 1. Obijt anno 1499. iacet in Cæ-
miterio Septimiano.

Relatio Ferdin. Vghelli.

Augustinus Lopez, Vallis Bonæ in Castella Re-
ligiosus, vir singularis pietatis, & in humaniori-
bus litteris apprime versatus, ac in diuinis quo-

que nõ mediocriter excultus. Quã tamẽ scientiã
monasticæ obseruantie ita coniunxit, vt sacram
Cisterciensem familiam hoc nostro æuo non
parum illustrauerit. Siquidem, monialibus qui-
busdam Cœnobij de Perales, Reformationem
Sanctimonialium Cisterciensium meditantibus,
Augustinus hic assignatus fuit, vt eas in san-
cto hoc proposito confirmaret, dirigeret, & sa-
lutaribus admonitionibus præmuniret. Hanc
sibi demandatam prouinciam tam strenuè ob-
uit, vt Superiorum voluntati, & sponсарum
Christi intentioni abundè satisfaceret.

Constitutiones antiquo Ordinis seruari conformes,
ipsenec (non sine singulari Spiritus Sancti instin-
ctu) condidit. Quarum confirmationem cum ab
Apostolica sede impetrasset, solida reformatio-
nis fundamenta iecit, in Ciuitate Vallisoletana,
in Monasterio S. Annæ; vnde postea plurima
per vniuersam Hispaniam profluxerunt, in qui-
bus primæuus regularis obseruantie rigor à B.
Humbelina olim obseruatus, sed iam pridem
emortuus, denudè resuscitatus, mirè flo-
rescit. Seruat hæc Congregatio clausuram stri-
ctissimam, silentium perpetuum, cæterasque
omnes obseruantias, & mortificationes per quã
rigidas. Obijt autem Augustinus, non sine mag-
na sanctitatis opinione, in Monasterio Oliuæ,
anno 1614. Scripta posteritati reliquit sequen-
tia. Constitutiones iam dictas Monialium Reforma-
rum, impressas Vallisoleti, in 4°. anno 1595. &
postmodum, Duaci, anno 1633. apud Bellerum,
in Lilijs Citercij, in folio. Ac paulò antè (Flan-
dricè redditas) Bruxellæ, in 8. apud Gouar-
dum Schoevaerdis.

Boetium etiam de Consolatione, ex Latino, Hispani-
cum fecit, & eruditis annotationibus illustrauit. Val-
lisoleti, in folio, anno 1598. Henriquez in Phœ-
nice.